№ 135 Opłata poeztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזשער טאַגעבלאַט

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 57, פון אַדמיניסטראַציע 47. | דינסטאג, ג׳ סיון תרפ״ט. | 11 czerwca 1929 r. | 22-טער יאהרגאַנג.

ענדעקישע סטודענטען אויסגעהאקט די שויבען אין דער רעדאַקציע פון „קוריער פאָראַני” אין ווארשא

אין לעמבערג איז נעכטן געווען אינגאנצען רוהיג.—פאליציי צוטריבען א מיטינג פון די לעמבערגער קאָמוניסטען

לעמבערג (טעלעפ.) אין שטאָט איז נעכטן געווען גענצליך רוהיג. אבער נישט קוקענדיג אויף׳ן אויפרוף פון די בויסקויטען, דויערט נאך אלין דער שטרייק אויף דער אוניווערזיטעט. די ראַטס וועגן ליקווידאציע פון שטרייק ווערט היינט דעצידירט.

די קאָמוניסטען האָבען אויסגענוצט די מידקייט פון דער פּאָליציי און איינגעאָרדענט נעכטן פאַרט. א מיטינג אויפ׳ן אַלטען מארק מיט דער בעטייליגונג פון דעפּ. וואלניצקי. פּאָליציי האָט דעם מיטינג צוטריבען.

וואַרשא (טעלעפּ.) נעכטען פאר נאַכט האָבען זיך עטליכע קלענערע גרופּעס ענדעקישע סטודענטען פערזאַמעלט פאר דער רעדאַקציע פון „קוריער פּאָראַני” און אויסגעהאַקט די שויבען. פּאָליציי האָט די סטודענטען צעיאָגט.

—==—

געהיימניספולער אטענטאט אויף א משא-צוג הינטער סקערניעוויץ.

דער מאַשיניסט האָט נישט דערלאזט צו א קאטאסטראפע.

וואַרשא (טעלעפּאָניש) ביי דער סטאַציע ראָקטאַראָוו הינטער סקערניעוויץ האָט דער מאַשיניסט פונ׳ם לויפענדען משא-צוג בעמערקט, ווי עטליכע מענשען אַרבייטען עפּעס אין דער פינסטער נעבען די שינעס. דער מאַשיניסט האָט אָנגעהויבען צו האַמעווען דעם צוג און אין א פּאָר מינוט אַרום האָט זיך דער לאָקאָמאָטיוו א שטאַרקען טרייסעל געטאָן. א שינע(וואָס איז געלעגען אין דער קווער האָט זיך. פערטשעפּעט אין דעם פאָרדערשטען טייל פון לאָקאָמאָטיוו, וועלכע איז דערפון שטאַרק צושעדיגט געוואָרען. אויפ׳ן אָרט פונ׳ם געשעהעניש איז תיכף אָנגעקומען פּאָליציי, וועלכע האָט אונטערגענומען אַ אויספאָרשונג צ וכאַפּען די פערברעכער וואָס האָבען זיך בעהאַלטען אינ׳ם נאָהענטסטען וועלדעל. א שטאַרקע פּאָליציי קאָרדאָן האָט אַרומגערונגעלט דעם וואַלד, וועלכער ווערט דורכגעשניטערט אין דער לענג און אין דער ברייט.

גענעראַל-שטאַב פון דער דייטשער רעוואָלוציע.

סענסאַציאָנעלע ערקלערונג אויפ׳ן קאָמוניסטישען קאָנגרעס אין בערלין.

בערלין (ספּ.) אויפ׳ן קאָמוניסטישען קאָנגרעס, וואָס איז די טעג פאָרגעקומען אין דייטשלאַנד, האָט אַרויסגערופען א גרויסע סענסאַציע די ערקלערונג פון לייטער פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי וועגען די בלוטיגע געשעהענישען אין בערלין. דער רעדנער האָט ערקלערט, אז עס איז שוין געשאַפען געוואָרען דער גענעראַל-שטאַב פון דער נייער רעוואָלוציע אין דייטשלאַנד, און אַז דער דעצידירענדער קאַמף מיט דער בורזשואַזיע איז שוין בעאַרבייט געוואָרען.

„פערבאַנד פון רויטע וואַלעטען”

א סטודענטיש-רויבער אָרגאַניזאַציע אין רוסלאַנד.

רינא (ספּ.) פון כאַרקאָוו מעלדעט מען, אז דער ג. פּ. או. האָט אין אומאַן ענטדעקט א געהיימע אָרגאַניזאַציע פון יונגעדליכע קאָמוניסטען, וועלכע בעשטעהט פון שילער און סטודענטען. די אָרגאַניזאַציע טראָגט דעם נאָמען „פער באַנד פון רויטע וואַלעטען” און איהר אויפגאַבע איז אויסצופיהרען רויב-אָנפאַלען אויף די קאַסען פון די סאָוויעטישע אַמטען און פאר דעם געלד זיך אויסהאַלטען אויף דער אוניווערזיטעט. בראש פון דער אָרגאַניזאַציע איז געשטאַנען א פּראָפעסאָר.

רומענישע רעגירונג זיכערט די רעכט פון דער יודישער מינדערהייט

ערקלערונג פון פּרעמיער מאַניו פאַר׳ן פאָרשטעהער פון יט״א

ווין (ספּ.) פון בוקאַרעסט מעלדעט מען, אז דער רומענישער פּרעמיער מאַנא האָט מיט׳ן פאָרשטעהער פון יט״א) געהאַט א געשפּרעך וועגען די יודען אין רומעניען. פּרעמיער מאַנא האָט ערקלערט, אז עס איז אָפּהענגיג פון די יודען אַליין זיך צו ערקלערען פאר א רעליגיעזער אָדער פאר א נאַציאָנאַלער מינדערהייט.

די רעגירונג האָט שוין אַריינגעטראַגען אין פּאַרלאַמענט א סטאַטוט וועגען די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען און די יודען דאַרפען עס אויסנוצען. די רומענישע רעגירונג — האָט ווייטער געזאָגט גע-זאָגט פּרעמיער מאַניו — האָט בע-שטימט 25 מיליאָן לעי פאר די שולען פון די מינדערהייטען. דערפון האָבען אויך בעקומען די יודישע שולען. צום סוף האָט מאַניו ערקלערט, אז ער סימפּאַטיזירט מיט׳ן ציוניזם.

Żądać w oryginalnem opakowaniu „Bayer”.

54 מאכאמעדאנער דראהט טויט-שטראף

פאר קאָנטר-רעוואָלוציע אין טורקעסטאַן.

רינא (ספּ.) דאָס סאָוויעטישע גע-ריכט אין סאַמאַרקאַנד איז צוגעטרעטען צו בעטראַכטען דעם פּראָצעס פון 54 מאַכמעדאַנער, וועלכע ווערען בעשול-דיגט אין קאָנט-רעוואָלוציאָנערער טע-טיגקייט און אין עטליכע פּאָליטישע מאָרדען. די אַנגעקלאַגטע דראָהט טויט-שטראַף. צוליב מורא פאר אינרוהען האָט די סאָוויעטישע מאַכט קאָנצענ-טרירט פיל מיליטער אין שטאָט.

רעוואָלוציע אין ווענעצועלא

לאָנדאָן (ספּ.) פון ניו-יאָרק מעל-דעט מען, אז אין ווענעזועלא זענען אויסגעבראָכען אונרוהען. א גרופּע אויפ שטענדיגע אונטער דער אָנפיהרונג פון גען. אורבין האָט פערנומען ווילעהלמ-שטאַדט, דעם הויפּט-פּאָרט און האָ-לענדיש-אינדיען. פיל פּאָליציי-באַ-אַמטע זענען דער׳הרג׳עט געוואָרען. די אויפשטענדיגע האָבען גענומען און גע-פאַנגענשאַפט דעם גובערנאַטאָר און דעם קאָמענדאַנט פונ׳ם מיליטער-גאַרניזאָן.

שוועדישע לופט-רייזע איבער׳ן אטלאנטיק

איבערגעריסען צוליב א דעפעקט אין מאטאר

קאָפּענהאַגען (ספּ.) דער שוועדישער אַעראָפּלאַן „סווערידזשע”, וועלכער האָט געזאָלט אַריבערפליהען דעם אַט-לאַנטיק קיין אַמעריקא, האָט זיך גע-מוזט אַראָפּלאָזען אין דרום-איסלאַנד, ווייל דער מאָטאָר איז קאַליע געוואָרען. די פּילאָטען רעכנען, אז אין דער הויפּט שטאָט פון איסלאַנד וועט אָנקומען אַנ-אינספּעקציע-שיף מיט בענזין און מיט מאַשין-טיילען און דאָס וועט פּערמעג-לעכען, אז זיי זאָלען בעגייען זייער פּליה-אונטערנעמונג.

שרעקליכע אויטא-קאטאסטראפע הינטער לובלין.

לובלין (ספּ.) אויפ׳ן שאָסע צווי-שען לובלין און זאַמאָשטש איז פאָר-געקומען א שרעקליכע אויטאָ-קאַטאַס-טראָפע. אַנ׳אויטאָ, אין וועלכען עס זע-נען געפאָהרען עטליכע אָפיצירען מיט זייערע פרויען, האָט זיך אויפ׳ן וועג איבערגעקעהרט און דער רעזולטאַט איז געווען א שוידערליכער. א פרוי פון אַנ׳ אָפיציר איז דער׳הרג׳עט געוואָרען אויפ׳ן אָרט. פיער פּערזאָן זענען שווער פער-וואונדעט געוואָרען, 2 פּערזאָן זענען אַרויס אינגאַנצען מיט געזונדע ביינער און אַלע איבריגע זענען לייכט פערוואונ-דעט געוואָרען.

זייט געזונד!

צוליב מיין אָבפאָהרען אויף קוראַציע דריק איך דערמיט אויס מיין הערצליכסטען דאַנק דער פערוואַלטונג מיט דער פרוי א. בענדער און ה׳ י. שטערן בראש, ווי אויך אַלע מיטגלידער פון פעראיין „לינת הצדק” פאר זייער אַרויסגעוויזענער מסירת נפש אין דער צייט פון מיין שווערער קראַנקהייט,—די חברים ל. וואַלדמאַן און ל. פאַקענטרעגער פאר זייער וואַכען בײַ מיין קראַנקען בעט—א בעזונדערען יישר כח.

איך ווינש אַלעמען א „זייט געזונד”.

אברהם קלייט

לייטער פון „לינת הצדק”.

ווייכטיג פאר אלע

פאבריקאנטען!

אלע פאַבריקאַנטען, וואָס ווילען אויסאַרבייטען די לעצטענס מאָדערנע סחורות פון הערן און דאַמען-שטאָפען קענען בעקומען גע-צווירנט: קניקערבאָקס, שפּיראַל און שליונגען-גאַרן ווי אויך פּאַרגאַרן-פּלאַקע

אין דער קונסט-צווירנעריי פון

וואַלדמאַן, זאַוואַדזקאַ 16, 2. שטאָק

טעלעפאָן 64-88

ס׳ווערט אויך אָנגענומען אַלערליי בוימוואָל-גאַרנס צו גלאַנצען.

אויפפאָדערונג.

דערמיט פאָדער איך אויף ה׳ וואָלף טערכעלטויב נאַרוטאָוויטשאַ 5, צוריקצוגעבען 51 דאָלאַר האַנד-געלד וואָס ער האָט גענומען אויף א וואוינונג אין משך פון 2 טעג ד. ה. ביז׳ן 13 ד. ח. אין געגענפאַל וועל איך איבערגעבען דעם ענין צום פּראָקוראָר.

מ. בריקס, פּיעטריקאָווער 10.

אכטונג צאפאט

ווילהעלמשטראַסע 8

פענסיאָנאַט „EGIDES”

פּריש רעגאָווירטע הערליך מעבלירטע צימער מיט פולער פענסיאָן און אָהנע. שטרענג כשר׳ע פוילישע קיכע.

עקסטראַ מיטאָגע פון 4 געַנגע 2 גילדען.

ווינער ארטאפעדישע פראצאווניע

— אונטער אויפזיכט פון א דאָקטאָר ספּעציאַליסט — מאַכט לויט גיפּס-מאָדעלען וועלאַדקעס געגען פּלאַט-פיס קינסטליכע פיס, אָרטאָפּעדישע גאָרסעטען און אַפּאַראַטען א. ז. וו. גראַנסקאַ 28 וו. 1 פון 5—7 אָוועַנד.

Dr. med Adam BENDER

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

נאַרוטאָוויטשאַ 30 טעל. 14-75

ספּעצ. פאַר אינערליכע און האַרץ-קראַנקהייטען

נעמט אָן פון 5—7 נאָכמיטאָג. 0085

היינט 4 נאכמיטאג די ערעפנונג

פונ׳ם ערשטקלאַסיגען קאַפע-הויז

„אטלאנטיק”

48 פּיעטריקאָווער 48,—טעל. 62-11

גוטע בעהאַנדלונג. פּינקטליכע בעדינונג.

לייטונג: פּ. נייפעלד.

Dr. med. Albert Gotlib

אַקושער און ספּעציאַליסט פון פרויען-קראַנקהייטע

פּיעטריקאָווער 26, טעלעפ. 77-50

נעמט אָן פון 8—10 און פון 4 ביז 7 אָוועַנד.

Dr. L. PIKIELNY

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען, אורין-קראַנקהייטען

Nawrot 8, telefon 19-90

נעהמט אָן פון 4 — 7 אין אָוועַנד ווי אויך אין דער לעטשניצע „Zdrowie” נאַוואָמיעסקאַ 3 פון 12½—2.

Dr. med. Józef Imich

ספּעציאַל-אַרצט פאַר האַלז, נאָז, אויערען און קעהל קאָפּ-קראַנקהייטען מאָניושקי 1

Moniuszki 1, Tel. 9-97

צוריקגעקעהרט.

נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 5 ביז 7 אין אָוועַנד.

Dr. med. A. Mazur

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויערן, נאָז און האַלז-קראַנק ווי אויך שטום און שפּראַך-פעהלער

ווסכאָדניאַ 65

איינגאַנג אויך דורך פּיעטריק. 46) טעל. 66-01

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז, לונגען-קראַנקהייט

קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81

שפּרעכשטונדען 12—2 און פון 5—7 נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 טוביז 8 נאָכם.

צוריקגעקעהרט

Dr. med. J. LUBICZ

ORTOPEDA

גראַנסקאַ 28, טעל. 41-46

ספּעציאַליסט פון ביינער און געלענקע-קראַנקהייטען

:—: פערקרימונגען פון פלייצעס און גלידער. :—:

אייגענע פּראַצאָווניע

פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען: ווי וועלאַדקעס געגען פּלאַטפוס, קינסטליכע פיס, אָרטאָפּעדישע גאָרסעטען א. ז. וו. נעמט אָן פון 5—7

Dr. med. M. Heller

ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקע און מענער-שוואַכע

נאַוואָראָט 2, טעל. 79-89

נעמט אָן ביז 10 פריה, און פון 4—8 אָוועַנד

פאַר פרויען פון 4—5 נאָכמ.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פּרייזען.

Dr. med. J. BETTE

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַליסט פאַר אינערליכער און קינדער-קראַנק

Piotrkowska 6, tel. 44-95

נעמט אָן פון 8 ביז 11 און פון 4 ביז 6 אָוועַנד

Dr. med. H. Gutsztadt

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אַקושער און פרויען-קראַנקה.

Zachodnia 62 (Cegieln. 23) telef. 29-52

נעמט אָן פון 8 ביז 10 און פון 5 ביז 7 אָוועַנד.

ענגליש-סאוויעטישע דיפּלאָמאַטישע בעציהונגען

אין די נאָהענטסטע צייט הויבען זיך שוין אָן די אונטערהאַנדלונגען

געעפענט די 50-טע סעסיע פון פעלקער-ליגע-ראַט אין מאַדריט

לאָנדאָן (ספ.) דער נייער אויסערן מיניסטער הענדערסאָן האָט ערקלערט פאַרן פאַרשטעהער פון „דיילי העראַלד" אַז די לייבאָר-פּאַרטיי האַלט די בעציהונגען מיט דער פעלקער-ליגע פאַר אַ זעהר וויכטיגען פונקט אין דער ענגלישער אויסערן-פּאָליטיק. מאַקדאָנאַלד אַליין רעכענט אַרויסצופאַהרען קיין גענף.

אין גענף — זאָגט ווייטער מיניסטער הענדערסאָן וועלען מיר ניט פיהרען קיין פּאָליטיק פון נאַציאָנאַלער סטראַטעגיע נאָר פון אינטערנאַציאָנאַלער מיטאַרבייט. דער נייער קאַבינעט וועט זעהן מיטצוּווירקען, אַז דער קעלאָג-פּאַקט זאָל האָבען אין אַ וואָס מעהר ממשות'ן זין. דער קאַבינעט וועט זיך בעמיהען אַנצוקניפּען פריינדליכע בעציהונגען מיט וואַשינגטאָן. דער קאַבינעט וועט זיך אויך בעמיהען אַנצוקניפּען דיפּלאָמאַטישע און האַנדעלס-בעציהונגען מיט סאָוויעט-רוסלאַנד. און ניט בקרוב וועלען שוין דערוועגען געפיהרט ווערען אונטערהאַנדלונגען.

די ענגלישע רעגירונג וויל זיך אויך אַ וואָס גיכערע עוואַקואַציע פון רהיין-געביט, הגם מען דאַרף גאַנץ זאָרגפעלטיג בעטראַכטען אויף וואָס פאַר אַ אופן עס דורכצופיהרען. עס האַנדעלט זיך דערין, אַז עס זאָל עוואַקואירט ווערען דאָס מיליטער פון די פערבינדעטע

די ערשטע זיצונג פון נייעם ענגלישען קאַבינעט.

לאָנדאָן (ספ.) נעכטען איז פאָרגעקומען די ערשטע אָפיציעלע זיצונג פון ענגלישען קאַבינעט. דער פּאַרלאַמענט ווערט צונויפגערופען אין 25 יוני.

מאַקדאָנאַלד פאָהרט קיין אַמעריקא

אויף אַ קאָנפערענץ מיט הובער'ן.

לאָנדאָן (ספ.) די צייטונגען, וואָס שטעהן נאָהענט צו דער לייבאָר-פּאַרטיי ברענגען אַ ידיעה, אַז ביי דער ערשטער געלעגענהייט וועט מאַקדאָנאַלד אַרויספאָהרען קיין אַמעריקא, וואו ער וועט אָפּהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט הובער'ן. געערערט וועט ווערען וועגען דער ענטוואָפענונגס-פראַגע. גאַנץ מעגליך, אַז מאַקדאָנאַלד וועט אָפּפאָהרען קיין אַמעריקא אין משך פון די זומער-פעריען.

—()—

געעפענט די סעסיע פון פעלקער-ליגע-ראַט.

מאַדריט (ספ.) נעכטען האָט זיך דאָ געעפענט די 50 סעסיע פון פעלקער ליגע-ראַט.

בערלין (ספ.) פון מאַדריט מעלדעט מען, אַז אין אָקטאָבער איז פאָרגעזעהן אַ קאָנפערענץ פון בריאַנ'ען מיט שטרעזעמאַנ'ען.

מאַדריט (ספ.) די דריי-טאָגיגע בעראַטונג האָט ניט אויסגעשעפּט די טעמע וועגען ראַפּאָרט פון „קאָמיטעט פון די דריי" וועגען די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. די דעמישען האָבען געראַט די אויפגאַבע אָפּצושלאָגען די דאָזיגע פראַגע אויף אַ וואָס לענגערע צייט, לכל הפּחות ביז צו דער סעפּטעמבער-סעסיע פון דער פעלקער-ליגע.

שטרעזעמאַנ'ס אויפגאַבע אין מאַדריט.

פּאַריז (ספ.) „מאַטען" מעלדעט, אַז אויב עס וועט קומען אין מאַדריד צו אַ געשפּרעך פון בריאַנ'ען מיט שטרעזעמאַנ'ען, וועט עס נאָר טראָגען אַ פּאַר בעריכטונגס-כאַראַקטער, ווייל די ענגלישע רעגירונג האָט נאָך ניט אין גענף איהר'ס אַ הויפּט-פאַרשטעהער און די רעגולירונג פון די פינאַנציעלע ענינים איז נאָך נישט אויף אַזוי פיל רייף געוואָרען, אַז מען זאָל קענען אַרויסציהען פון דער פּאַריזער קאָנפערענץ פּאָליטישע מסקנות. די עוואַקואַציע-פראַגע פון רהיין-געביט מוז זעהר ערנסט אויסגעפאָרשט ווערען פון די פּעראינטערעסירטע צדדים. שטרעזעמאַן וויל אין מאַדריד אויספאָרשען דעם באָדען צו מען קען שוין איצט נישט רעגולירען די פראַגע וועגען סאַר-געביט.

פערפּלייצונג אין מעסאָפּאָטאַמיען

מאַכט נאָך אַלץ אָן גרויסע חרבונות.

לאָנדאָן (ספ.) פון באַגדאַד מעלדעט מען, אַז די פערפלייצונג פון פרת האָט נאָך אַלץ נישט אויפגעהערט. דער טייל פון דער באַהן-ליניע באַסאָרא-באַגדאַד געפינט זיך נאָך אַלץ אונטער'ן וואַסער, און 6 וואָכען אַרום וועט ערשט בעגינט ווערען די קאָממוניקאַציע. 10 טויזענד עולי רגל, וואָס זענען צוריקגעגאַנגען פון קערבאַל, האָבען זיך גע־מוזט אָבזאָגען פון זייער ווייטערדיגען גאַנג קיין באַסאָרא.

עגיפּטישער קעניג פואַד איז בערלין

הינדענבורג האָט איהם מקבל פנים געווען אויפ'ן באַהן-הויף

בערלין (ספ.) דער קעניג פון עגיפּטען, פואַד איז נעכטען 10 פריה אָנגעקומען קיין בערלין. אויפ'ן וואָק־זאַל האָט איהם מקבל פנים געווען דער פּרעזידענט הינדענבורג, דער פּרעמיער מילער און העכערע בעאַמטע פון אויסערן-מיניסטעריום. פואַד איז געקומען מיט אַ גרויסער סוויטע.

BRAUNSA
WILBRA
to najlepsze barwniki do odnawiania i farbowania obuwia oraz wszelkich wyrobów skórzanych na, najmodniejsze kolory

בעראַטונגען פון פינאַנץ-קאָמיטעט

וואַרשא (טעלעפאָניש) דער פינאַנץ-קאָמיטעט ביים פּרעזידיום פון מיניסטאָרען-ראַט האָט נעכטען אָפּגעהאַלטען זיין ערשטע זיצונג. אין דער בעראַטונג האָבען זיך בעטייליגט דער פּרעמיער שוויטאַלסקי, מיניסטער מאַטושעווסקי, קוויאַטקאָווסקי, און קוהן. עס זענען אויך אַנוועזענד געווען די פּרעזעס פון די מלוכה-בענק און דער גע־וועזענער מיניסטער משעכאָוויטש. עס זענען אַרומגערעדט געוואָרען אַ רייהע פראַגען וועגען די אַרבייטען פון פינאַנץ-קאָמיטעט.

אַ פרוי אַלס קאָמיסאַר פון דער קרימינאַל-פּאָליציי

פרייליין דאָקטאָר פּראָווידענטאַל איז לעצטענס נאָמינירט געוואָרען אַלס קאָמיסאַר פון דער בערלינער קרימינאַל-פּאָליציי.

אָנגענומען דעם קהלה-בודזשעט

(—) אויף אַ צווייט אָרט אין אונזער צייטונג האָבען מיר שוין געמאָלדען וועגען דער אָפּאָזיציע פון דער מינדער־הייט צום בודזשעט פון דער קהלה. שפּעט אין אָוונט דערוויסען מיר זיך אָבער, אַז נישט קוקענדיג אויף דער אָבסטרוקציע פון דער אָפּאָזיציע, איז נעכטען ביינאַכט אָנגענומען געוואָרען דער בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1929 אין דער צווייטער און דריטער לעזונג. דער בודזשעט בעטרעפט אַ סומע פון אַנדער־האַלבען מיליאָן זל.

דאָקטאָר שענדעט אַ פרוי,

וואָס קומט זיך צו איהם קורירען

די פרוי ערקלערט, אַז ער האָט זי היפּנאָטיזירט

וואַרשא (טעלעפאָניש) אַ גרויסע סענסאַציע האָט דאָ אַרויסגערופען די געשיכטע וועגען אַ ווייבעל פון אַן אָנגע־זעהענעם וואַרשאָווער סוחר, וואָס האָט זיך געווענדעט צו אַן אַדוואָקאַט מיט אַ בקשה, אַז ער זאָל אין איהר נאָמען פאַר־פיהרען אַ פּראָצעס געגען אַ געוויסען דאָקטאָר אין וואַרשא.

דאָס ווייבעל האָט דערצעהלט דעם אַדוואָקאַט, אַז מיט אַ פּאָר טעג צוריק איז זי אַרויפגעקומען צום דאָקטאָר נאָך אַ מעדיצינישער אונטערזוכונג. ווען ער האָט זי בעהאַנדעלט, איז איהם עפּעס פּלוצלונג נישט גוט געוואָרען און זי איז געפאַלען אין חלשות. זי האָט אָבער גע־פיהלט, ווי דער דאָקטאָר לעגט זי אַרויף אויף דער קאַזעטקע און בעגעהט איבער איהר אַ שאַנד-טאַט. וועלען האָט זי זיך אָבער נישט געקענט. שפּעטער, האָט זי זיך דערוויסט, אַז ער האָט זי היפּנאָ־טיזירט.

ווען דער אַדוואָקאַט האָט געבעטען ערקלערונגען ביים דאָקטאָר, האָט איהם דער לעצטער ערקלערט, אַז די גאַנצע מעשה איז נישט געשטויגען און נישט געפלויגען. איהר איז טאַקע נישט גוט געוואָרען. און דאַן האָט ער זי אַרויפ־געלעגט אויף דער קאַזעטקע און זי גע־ראַטעוועט. קיין שאַנד-טאַט, זאָגט ער, איז ער איבער איהר נישט בעגאַנגען.

דער ענין ווערט איבערגעגעבען צו דער פּראָקוראַטור און וואַרשא וועט האָבען אַ גאַנץ היימלישען פּראָצעס.

אַפּעל צו אַלע יודישע קהלות אין פּוילען.

פון יודישען ריגאָראָזאַנטען-פעראיין בעקומען מיר צוגעשיקט פאָלגענדעס:

די ווייטערדיגע עקזיסטענץ פון יודיש־אַקאַדעמישען הויז און די יודישע אַקאַ־דעמישע קיך אין לעמבערג איז שטאַרק בעדראָהט צוליב די זעהר מרויעריגע און גוט בעקאַנטע געשעהענישען אין דער נאַכט פון דריטען יוני ה. י.

אַ גרויסע צאָהל פון אָרעמע יודישע אַקאַדעמיקער קען חלילה געצוואונגען ווע־רען איבערצורייסען צוליב'ן מאַנגעל פון ווייטערער הילף זייער שטודיום.

צו אייך זאָל קודם כל דערגרייכען דער קול פון דער שטודירענדיגער יודי־שער יוגענד, וואָס קעמפט מיט שטאַר־קע שוועריגקייטען.

צו אייך ווענדען מיר זיך נאָך באַלדי־גע רהילף אין דער איבערצייגונג, אַז איהר וועט אָבשעצען פערשטעהן אונ־זער לאַגע, און אַז אונזער אַפּעל וועט נישט בלייבען אָהן אַ ווידער-קול.

מיר וואַרטען אויף אייער הילף!

דער עקזעקוטיווע פון ריגאָראָזאַנטען־פעראיין (יודיש-אַקאַדעמיש הויז) אין לעמבערג, שוו. טערעסי-גאַס נומער 26 א. נומער פון פּ. ק. אָ. קאָנטאָ, וואַרשע 153,034.

ביי גאַל- און לעבער-ליידען, גאַלשטיי־נער און געלבזוכט אָרדענט דאָס נאַטיר־ליכע „Franciszka Józefa" ביטער־וואַסער די פערדייאונג אויפ'ן בעסטען אופן. קליינישע ערפאַרונגען בעשטעטיגען אַז דאָס הייזליכע טרונק - קור מיט Franciszka Józefa וואַסער איז בע־זונדערס ווירקזאַם, ווען מען מישט עס מיט עטוואָס הייס וואַסער נעמענדיג עס איינדערפריה אויפ'ן ניכטערן מאָגען.

זעלבסטמאָרד פון אַ יודיש מיידעל

(§) אויף זגערזשער 54 איז נעכטען בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דורך אויס־טרונקען יאָדינע דאָס 20-יעהריגע יודי־שע מיידעל רעגינאַ פייגענבוים. דעם טראַגישען שריט איז פייגענבוים בעגאַנ־גען צו ליב דעם, וואָס זי איז היימלאָז, האָט נישט אין לאָדז קיין קרובים און פריינד און איז דערצו אָהן אַרבייט. די פּאַגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין שטאָטישען זאַמעלפּונקט.

רינג-קאַמפּען אין צירק.

נעכטען איז 10-טען טאָג פון די רינג־קאַמפּען אין ספּאָרט-צירק זענען גע־ווען פאָלגענדע רעזולטאַטען:

דאָס ערשטע קעמפענדע פּאָר איז געווען שטיבאַר (כאָרוואַציען) — שאַכ־שניידער (זאַקסען, און אין דער 7. מי־נוט האָט שטיבאַר שאַכשניידער'ן גע־לעגט דורך אַ פאָרשטען פּאַסט-גריף.

אַלס צווייטע פּאָר האָבען געקעמפט וואַלושעווסקי (לעמבערג) — קאַרנאַץ (קעניגסבערג, געזיגט האָט קאַרנאַץ לע־גענדיג וואַלושעווסקי'ן אויף ביידע לאָ־פּאַטקעס, דורך אַ פאָרשטען פּאַס־גריף שוין אין דער 4. מינוט.

די דריטע קעמפענדע פּאָר איז געווען קראַוס (לוקסעמבורג) — פּעטראָוויטש (רוסלאַנד). דער קאַמף האָט זיך גע־ענדיגט אָהן רעזולטאַט.

גאַנץ אינטערעסאַנט איז געווען דאָס פינפטע קעמפענדע פּאָרל שמעקער (פּוי־לישער מייסטער)—שפּיוואַטשעק (טשע־כיען), דער קאַמף איז געווען אַ דעצי־דירענדער, און האָט זיך געענדיגט מיט אַ נצחון פון שמעקער'ן, וועלכער האָט זיין געגנער שפּיוואַטשעק אין דער 35. מינוט געלעגט דורך אַ רולאַדע אויף דעם פּאַרטער.

ספּאָהר איהר פאָהרט אויף ערהאָלונג
געדענקט, אַז די איינציגע ביליגסטע איינקויפס-קוועלע
פון אַלערליי
קאָסמעטיק
און נאָר די איבעראַל בעוואוסטע פּערפומעריע
י. דרוקער, זאַוואַדזקא 11 טעלעפ. 75-92
בעזם. פאַר אַנגראָסיסטען בעדייז. טענדער ראַבאַט.

פון דער ספּאָרט-וועלט

די שווער-אַטלעטישע פּוילישע מייסטערשאַפט-קאַמפּען אין לאָדז.

אַ שעהנער נצחון פון בר-כוכבא'ס שווער-אַטלעטען.

שבת און זונטאָג זענען אין לאָדז אין לאָקאַל פון „זיעדנאַטשאָנע" פאָרגע־קומען די פּוילישע שווער-אַטלעטישע מייסטערשאַפט - קאַמפּען אין געוויכט הויבען און אין פראַנצויזישע רינג־קאַמפּען.

די קאַמפּען זענען פאָרגעקומען אין 7 קלאַסען-קאַמפּען, אין וועלכע עס האָ־בען אַנטייל גענומען די בעסטע פּוילי־שע קעמפער ווי אויך די ביזאיצטיגע פּוילישע מייסטער.

עס האָבען פּרעזילט פאָלגענדע ער־טער און פּריזען. אין געוויכט-הויבען:

אין דער פליגען-וואָג: ווייגאַרטען (בר-כוכבא) דעם ערשטען פּריז, הויבענ־דיג אין 3 מאָל צוזאַמען 232,5 קילאָ. מען מוז בעמערקען, אַז ווייגאַרטען בעקומט שוין דעם טיטעל פּוילישער מייסטער פון זיין וואָג צום 5-טען מאָל, און איז אין פּוילען ווי אויך אין אויס־לאַנד קאָנקורענצלאָז. דעם צווייטען פּריז כריסט (שלעזיען) מיט 195 קילאָ, דעם דריטען פּריז זוואָקאַ (שלעזיען) מיט 187.5 קילאָ.

אין דער פעדער-וואָג: מיכעל (שלע־זיען) דעם ערשטען פּריז הויבענדיג 247.5 קילאָ, זבראַיאַ (שלעזיען) דעם צווייטען פּריז מיט 215 קילאָ און זיל־בערבוים (בר-כוכבא) דעם דריטען פּריז מיט 187.5 קילאָ.

אין דער הענער-וואָג האָבען אַלע 3 פּריזען גענומען די שלעזיער, דאַביטשעק דעם ערשטען פּריז מיט 220 קילאָ, דעם צווייטען טשיכאָן מיט 202.5 קילאָ, דעם דריטען רודזקי מיט 192.5 קילאָ.

אין דער לייכט-וואָג: גערשאָן (סאָקאָל לאָדז) דעם ערשטען פּריז הויבענדיג 257.5 קילאָ, דעם צווייטען פּריז קאָס (שלעזיען) 252.5 קילאָ. דעם דריטען פּריז רוסעק (שלעזיען) 235 קילאָ.

אין דער מיטעל-וואָג: ריינש (שלעזיען) דעם ערשטען פּריז הויבענדיג 265 קילאָ, דעם צווייטען פּריז סמאָלאַוש (לעמבערג) 260 קילאָ, דעם דריטען פּריז מינץ (בר־כוכבא) מיט 260.

אין דער האַלב-שווער-וואָג: ערצילען די ערשטע 2 פּלעצער, מאַינקאַ (שלעזי־ען) מייסטער פון אַלע וואָגען הויבענ־דיג 302,5 קילאָ, שלאָגענדיג דעם ביז־איצטיגען פּוילישען רעקאָרד אין דריקען מיט 1 קילאָ, און אין הינטערוואַרפען מיט 2 און אַ האַלב קילאָ, דעם צווייטען שוואַרץ (שלעזיען) מיט 267,5 קילאָ, דעם דריטען שורעק (שילאַ) אין 2 מאָהל 155 קילאָ.

אין דער שווער-וואָג: דעם ערשטען פּריז טורעק (שילאַ) הויבענדיג 295 קילאָ שלאָגענדיג דעם ביז איצטיגען פּוילישען רעקאָרד מיט $4^1/_2$ קילאָ אין דריקען.

דעם צווייטען פּריז שטיבער (שילאַ) מיט 280 קילאָ, און דעם דריטען שטערן (בר-כוכבא) מיט 280 קילאָ.

אין פראַנצויזישע רינג-קאַמפּען האָבען פערנומען דעם ערשטען פּלאַץ און פּריז און אויך בעקומען דעם טיטעל אַלס פּוילישער מייסטער פאַר'ן 1929 יאָהר.

אין דער 1-טער קלאַס פליגען-וואָג:

1) גאַנצערא (סאָקאָל-קאַטאָוויץ) מייסטער, 2) ווינאַרסקי (וואַרשא) וויצע-מייסטער, 3) שיגיאַרסקי (וואַרשא).

אין דער פעדער-וואָג: (2-טע קלאַס)

1) דוואָרעק (שלעזיען) מייסטער, 2) ברייטקאָפּ (פּאָליצי-קלוב קאַטאָוויץ) וויצע מייסטער. 3) מיכאַליק (שלעזיען).

אין דער הענער-וואָג: (3-טע קלאַס)

1) באַיאַרעק (ווישלא — קראָקא) דער איינציגער אַנטיילנעמער פון קראָקאָווער קרייז איז געוואָרען פּוילישער מייסטער 2) מאַזורעק (שלעזיען) וויצע-מייסטער, 3) זאַרעמסקי (וואַרשא).

אין דער לייכט-וואָג: (4-טע קלאַס).

1) ריינאַק (וואַרשא — י.מ.ק.א.) מייסטער. 2) מאַלעצקי (וואַרשא — שוויט), 3) קשיאַנזשקיעוויטש (וואַרשא — י.מ.ק.א.).

אין דער מיטעל-וואָג; (5-טע קלאַס).

1) גאַלושקאַ (סאָקאָל — קאַטאָוויץ) מייסטער. 2) גלאָן (סאָקאָל - קאַטאָוויץ) וויצע, קאָוואַלעווסקי (סטאַניסלאַוואָוו).

אין דער האַלב-שווערער-וואָג: (6. קלאַס)

1) פּאַסאָווסקי (וואַרשא — פּ.ט.א.) מייס־טער, 2) צויג (שלעזיען) וויצע, 3) קראַצ־קי (וואַרשא).

אין דער שווער-וואָג: (7-טע קלאַס).

1) לויערוביצקי (וואַרשא) מייסטער, 2) קיטשיגסקי (פּאָל. קלוב — קאַטאָוויץ), 3) טורעק (שילאַ).

לאדזער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר נעמט-אן פון 6 ביז 7 אין אוונט.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען קערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: פון רעדאקציע 5/. אדמיניסטראציע 47.

מעשה לעמבערג.

מען מוז קודם-כל מודה זיין, אז דאס מאל האט די מאכט ארויסגעוויזען מעהר פעסטקייט בנוגע דער לעמבערגער אקאדעמישער כוליגאנעריע, ווי פריהער, בשעת מען פלעגט מאכען א פאגראם אויף יודען. עס מוז נאך דער ענין-„כווליא" אונטערזוכט און שטרענג אונטערזוכט ווערען! עס מוז זעהר שטרענג ווייטער אונטערזוכט ווערען דאס גאנצע פערהאלטען זיך בשעת מעשה פון דער פאליציי ווייל קעגען דער פאליציי איז אונמעגליך צו מאכען א פאגראם! קומט ערגעץ-וואו פאר א היפשער פאגראם אויף יודען, קענט איהר שוין זיין פון אנהויב אן זיכער, אז א טייל פאליציי האט זיך פערהאלטען לכל הפחות פאסיוו צו דער זאך! אנדערש וואלט קיין פאגראם גישט געקענט פארקומען. דאס געהערט אבער צו דער שטרענגער אויספארשונג...

איך וויל דא בעריהרען דעם טרויעריגען ענין-לעמבערג פון אנ'אנדער זייט.

פארוואס בעטייליגען זיך אזוי אפט סטודענטען אין די אנטיסעמיטישע מעשים-תעתועים!

איך האלט, אז די סטודענטען זענען דערין א סך ווייניגער שולדיג, איידער די הינטישע אנטיסעמיטישע פאגראם-ארגאניזאציעס, וועלכע גרייטען-צו און פיהרען דורך א פאגראם אויף יודען. די דאזיגע ארגאניזאציעס נוצען אויס די פריווילעגירטע לאגע, וועלכע סטודענטען פערנעמען אין פוילען, רומעניען, אונגארן וכדומה, כדי דורכצופיהרען, בעהאלטענדיג זיך הינטער די סטודענטישע פלייצעס, דעם פאגראם. די סטודענטישע יוגענט, ווייטער, איז, אלס יוגענט, א סך לייכטער אפצונארען, פערפיהרען און אונטערצוהעצען, איידער א המון פון עלטערע מענשען. דעריבער האלטען זיך די אמת'ע כוליגאנעס אזוי פעסט שטענדיג פאר די סטודענטען: מיט זיי איז די גאנצע פאגראמישע אונטערנעמונג אי זיכערער, אי פאר די בעהאלטענע אנפיהרער אומגעפעהרליכער און זעהר ווייניג קאמפראמיטירענד... אזוי ווי אבער קיין ציוויליזירטע לאנד טאר נישט דערלאזען קיין פאגראם און אזוי ווי אין א מדינה, אין וועלכער עס קומט פאר א פאגראם, טאר מען נישט רעדען וועגען קולטור און ווערט אוועקגעשטעלט לגבי אייראפעאישע מלוכות אין זעהר א שווערער לאגע, מוז א קלוגע און א היגטמאדישע רעגירונג בעצייטענס פערהיטען די מלוכה און שאפען אזא לאגע, ביי וועלכער עס זאל נישט קענען קומען צו א פאגראם!

דעריבער מוז א רעגירונג איין מאל פאר אלע מאל מאכען א סוף צו די אומגעזעצליכע און פערברעכערישע סטודענטישע פריווילעגיעס, וועלכע א געוויסער טייל סטודענטען האט זיך אליין גענומען.

איין מאל פאר אלע מאל מוז א רעגירונג ערקלערען דעם עולם, און סטודענטען בתוכם, אז אלע געזעצען מיט דער קאנסטיטוציע בראש זענען מחוייב אלע בירגער, אהן קיין שום יוצא מן הכלל; זיי זענען מחוייב אויף דעם שטח פון א היכשול נישט ווענינער, ווי אין איטליכען פריוואטען בנין! די דאזיגע ערקלערונג וועט נאר האבען דאן א בעדייטונג, ווען זי וועט מצד דער רעגירונג אילוסטרירט ווערען מיט מעשים!

די רעגירונג מוז ווייטער ערקלערען, אז קיין שום אוניווערסיטעטישע אויטאנאמיע קען די קאנסטיטוציע און די הערשענדיגע געזעצען בכלל נישט מבטל מאכען!

דער תוהו-ובוהו, וואס ווערט אונטערגעהאלטען דורך פערשידענע פערברעכערישע ארגאניזאציעס און די השגות פון אויטאנאמיע און פריווילעגיעס, מוזען איין מאל פאר אלע מאל אויפהערען.

ווייניגער פאר אלץ איז דערלאזבאר, אז די סטודענטען, די קינפטיגע בעאמטע און פיהרער, זאלען דערציגען ווערען נישט אין א שטרענגער אטמאספערע פון געזעצמעסיגקייט, נאר אין א מיטעלאלטערליכער סביבה פון פריווילעגיעס, הילקיר און פון צחוורלי מאראלען!

געוויס איז קען רעגירונג נישט ביכולת איבערצומייטען די היימישע דערציהונג פון געוויסע געזעלשאפטליכע קרייזען. געוויס איז דער פריצישער חינוך מיט זיין אויסגעפוצטען „אתה בחרתנו" פון הערשענדיגען פאלק, מיט זיין שאוויניזם, מיט זיינע דועלען און עהרען-געריכטען א. א. וו. א. א. וו. — געוויס איז אזא מין חינוך נישט מסוגל צו האלטען די מלוכה-בירגער אין דעם צוים פון א געזעצמעסיגען סדר!

דעריבער איז נויטיג, אז די רעגירונג זאל שטרענגער פאר אלץ דערציהען די סטודענטען אין א סביבה פון דער שטרענגסטער געזעצמעסיגקייט!

ווען עס וועט אויפהערען די אומגעזעצליכע נאכגיביגקייט מצד דער רעגירונג בנוגע סטודענטען; ווען עבירות געגען דעם געזעץ וועלען בעשטראפט ווערען אין אוניווערזיטעט, פונקט אזוי ווי אויפ'ן גאס, וועלען די פאגראמישע כוליגאנעס מוזען לאזען די סטודענטען צו רוה און וועלען זיך אויפהערען צו בעהאלטען הינטער זייערע פלייצעס!

די רעגירונגס-פריינדליכע פרעסע ווייזט אויף, אז דעם לעמבערגער פאגראם האבען אויסגעפיהרט נאר די ענדעקישע סטודענטען, וועלכע האבען געארבייט, משמעות, לויט א בעפעהל פון די דמאווסקי'ס. אפשר איז דאס טאקי אזוי; על-כל-פנים אבער קען מען זאגען, ווי די איטאליענער זאגען: „אויב דאס איז נישט אנ'אמת, איז דאס א גוטער איינפאל!"... מען מיינט, אז די בערימטע ענדעקישע „פאליטיקער" האבען בכיוון ארגאניזירט דעם פאגראם, כדי אוועקצושטעלען פילסודסקי'ס רעגירונג אין זעהר א שווערער לאגע ערב דער אסיפה פון פעלקער-ראט פון מאדריד, וואו עס וועט בעטראכט ווערען די מיגדערהייטס-פראגע!..

נאטירליך, קען מען אויף דער חברה אזא זאך אויך גלויבען, כדי צו קאמפראמיטירען דעם מארשאל פילסודסקי זענען זיי גרייט אויף אלץ, אפילו אויף א מלוכה-בגידה!

דער עיקר אבער האבען די ענדעקעס ארגאניזירט די מעשה-לעמבערג, ווי מיר דוכט זיך, כדי אוועקצושטעלען די רעגירונג אין א שווערער לאגע: פערשווייגען אזא זאך קען דאך א רעגירונג נישט און נאך אין יעצטיגען מאמענט; וועט דאך די רעגירונג מוזען שארף ארויסטרעטען געגען סטודענטען און וועט זיי מאכען פאר איהרע שונאים ביי די נאהענטע וואהלען!..

די צביעות'דיגע ענדעציע גרייט זיך שוין צו נייע וואהלען און הויבט אן אין לעמבערג איהר בלוטיג-ברודיגע פארוואהל-קאמפאניע!..

ד'ר יעקב ווינאדסקי

ריכארד רעטי,
דער יודישער גאון פון שאך-שפיל, וועלכער איז איצט געשטארבען.

אנ'אייגענער זוכער פון נייע אידעען אין שאך-שפיל איז געווען דער בעריהמטער ערשט פערשטאהבענער יודישער שאך-מייסטער ריכארד רעטי.

געבוירען אין טשעכאסלאוואקיען אין 1889, געוואוינט א לאנגע צייט אין ענגלאנד, איז ער נאך אין זיינע יונגע יאהרען בערוהמט געווארען אלס מייסטער שאך-שפילער. זיין הויפט טאלאנט האט רעטי ארויסגעוויזען אין „בלינד" שאך-שפילען און א לאנגע צייט האט רעטי געהאלטען דעם רעקארד פון „בלינד"-שפילען. לעצטענס האט איהם דער וועלט-שאך-טשעמפיאן אלעקסאנדער אליעכין איבערגעשטיגען און האט געשפילט 28 פארטיעס בלינד.

ריכארט רעטי איז געווען דער פאטער פון דער היפערמאדערנער שאך-שולע. ער האט געזוכט אריינצוברענגען אין היינטיגען שאך נייע אידעען פון קאמבינאציאנס-שפיל. ער האט פערדרעהט די פאזיציעס אזוי, אז זיין געגנער האט נישט געוואוסט וואס דארטען טוט זיך. אזוי האט ער געשלאגען פיל גרויסע שאך-שפילער און צווישען זיי אויך קאפאבלאנקא'ן.

זיין רעקארד אין טורנירען אין מעטש-שפיל איז געווען נישט איבעריגס גוט. דאס האט ער געהאט צו פערדאנקען זיין איבערשפיצטען שפילען. אין 25 טורנירען האט רעטי געוואונען 3 ערשטע פריזען, צוויי מאל האט ער געטיילט דעם ערשטען און צווייטען פריז און 3 מאל האט ער גענומען דעם צווייטען פריז. פון די 6 מעטשען, וואס רעטי האט געשפילט, האט ער 3 געוואונען, 2 פערלוירען און איינעם רעטי געמאכט. רעטי איז בעזעסען א שעהן גייסט. ער האט געזוכט די בריליאנטענע אידעען אין שפיל, נישט זיינע אייגענע נוצען.

ווען איהר געהט אריבער די גאס

קוקט מיט אפענע אויגען; איהר קענט בלייבען אנ'אייביגער קאליקע אדער גאר גפינען דעם טויט

היט זיך, מען זאל אייך נישט איבערפאהרען.

דער פינאל פון סענסאציאנעלען פראצעס אין פראנקרייך

שארל בארמא איז פער'משפט געווארען אויף לעבענס-לענגליכער תפיסה, דער המון פערלאנגט אבער טויט-שטראף.—דער קאמף צווישען המון מיט דער פאליציי.

(א בריף פון פאריז.)

דער סענסאציאנעלער בארמא-פראצעס, וואס איז פארגעקומען אין לימאזש, איז ערשט פערענדיגט געווארען. דער יונגער אינדוסטריעלער בארמא, וואס איז געווען דער ליבלינג ביי די פאריזער פרויען, איז פער'משפט געווארען אויף לעבענס-לענגליכע תפיסה.

דער גרויסער המון, וואס האט זיך געהאט פערזאמעלט פאר דער געריכטס-געביידע, האט דערהערענדיג דעם אורטייל, גענומען ווארפען שטיינער אויף דער געריכטס-געביידע און אויף די פאליציאנטען, וואס האבען בעהיטען דעם איינגאנג אין געריכט. דער המון, וואס איז בעשטאנען פון בערך 20 טויזענד פערזאן האט דורכאויס פערלאנגט א טויט-אורטייל. און דערוויסענדיג זיך, אז דאס געריכט האט בעשלאסען צו לאזען איהם לעבען, האט דער המון אליין געוואלט מקיים פסק זיין בארמא'ן. די מאסען האבען גענומען זיך אריינרייסען אין דער געריכטס-געביידע וואו דער פערורטיילטער האט זיך נאך געפונען. מ'האט ארויסגערופען 500 פאליציאנטען, וועלכע האבען גענומען פיהרען א פארמעלע שלאכט מיט'ן אויפגערעגטען המון. נישט קוקענדיג דערויף, וואס איניגע צעהנדליג פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען, איז די מאסע נישט אפגעטרעטען פון דער געריכטס-געביידע, ווארטענדיג ביז מ'וועט דעם פעראורטיילטען ארויספיהרען פון תפיסה, און דאן וועט מען איהם לינטשען. די געריכטס-מאכט האט דעריבער בעשלאסען צו האלטען בארמא'ן אין געריכט ביז דער המון וועט זיך פונאנדערגעהן גאנצע 12 שעה איז די געריכטס-געביידע געווען בעלאגערט פון אויפגערעגטען המון. אלע שויבען פון געריכטס-בנין זענען דערוויל אויסגעהאקט געווארען. ענדליך שפעט בייגאכט האט דער המון זיך גענומען פונאנדערגעהן, און דאן האט מען דעם פעראורטיילטען אפגעפיהרט אונטער א שטרענגער שמירה אין דער תפיסה.

נישט קוקענדיג אבער אויף דער פערביטערונג פון המון געגען דעם צו „מילדען" אורטייל, מוז מען צוגעבען, אז די ריכטער האבען קיין אנדערן פסק דין נישט געקענט ארויסטראגען.

איך האב שוין אין מיין פריהערדיגען בריף געשריבען וועגען דעם דאזיגען פראצעס. וועלכער איז א יחיד במינו אין דער קרימינאליסטיק. בארמא איז בעשולדיגט געווארען אין א דאפעל-מארד, אבער קיין זיכערע און פעסטע בעווייזען, אז ער איז דער פאקטישער מערדער פון אומגעקומענעם שאפער, זענען נישט פערהאן. בארמא אליין האט אין געריכט אפגעלייקענט, אלע זיינע ערקלערונגען, וועלכע ער האט געגעבען דעם אויספארשונגס-ריכטער. ער האט אבער נישט געוואלט באין-אופן געבען גענויע ערקלערונגען, ווער עס איז געווען דער מערדער פון שאפער, הגם ער האט געזאגט, אז ער ווייס דעם נאמען פון מערדער. זיין פערהאלטען זיך אין געריכט איז געווען אזוי רעטזעלהאפט, ווי עס איז רעטזעלהאפט דער גאנצער פראצעס.

הגם די מאטיווען פון דער בעשולדיגונג זענען געווען גענוג שטארקע, וואגיגע, זער וואגיגע, האט דאך דאס געריכט נישט געוואלט ארויסגעבען קיין טויט-אורטייל.

ווען מיר קוקען זיך איצט צו צום גאנג פון צווייטען יאקובאווסקי-פראצעס, וואס קומט איצט פאר אין דייטשלאנד, אין וועלכען עס שטעלט זיך ארויס, אז יאקובאווסקי איז אונשולדיג פעראורטיילט געווארען צום טויט, ווערט קלאר, אז די האנדלונג פון די לימאזשער ריכטער איז געווען א גערעכטע.

דער אורטייל אין בארמא-פראצעס איז בעקאנט געווארען אין גאנץ פראנקרייך אין פערלויף פון א שעה נאכדעם, ווי דער פסק-דין איז ארויסגעטראגען געווארען. אלע פאריזער און פראווינצער צייטונגען האבען ארויסגעלאזען עקסטרא-אויסגאבען, אין וועלכען עס איז מיטגעטיילט געווארען דער אורטייל פון דעם העכסט-שפאנענדען און סענסאציאנעלען פראצעס.

—0—

אנגעפאנגען מיט פערקויפען צייטונגען און איצט איז ער א בעריהמטער יודישער טוער אין אמעריקא

די וואונדערבארע קאריערע פון פיהרער פון דזשאינט-אקציע דוד ברוין.

אין ניו יארק איז די טעג פארגעקומען א פייערליכער באנקעט לכבוד דעם דירעקטאר פון דער גרויסער אקציע פון „דזשאינט" פאר די יודען אין מזרח-אייראפא, דעם בעקאנטען יודישען טוער אין אמעריקא דוד ברוין.

ביי דער געלעגענהייט האט ברוין דערצעהלט זיין לעבענס-געשיכטע, וואס גיט אנ'אינטערעסאנט בילד פון דער וואונדערבארער קאריערע, וואס ער האט דורכגעמאכט.

* * *

דוד ברוין דערצעהלט:

מיין פאטער איז געבוירען געווארען אין לאמזשער גובערניע, פוילען. אונזער משפחה, ווי איך ווייס, האט געוואוינט אין דער געגענד א סך דורות.

מיין מוטער שטאמט פון א שטעטעל ווישטיניץ. אין דער זעלבער געגענד אויף וויפיל איך ווייס, האט זיך נישט דער פאטער און נישט די מוטער געריפט מיט גרויסען יחוס. איך האב קיינמאל נישט געהערט דערצעהלען וועגען גאונים אין דער משפחה.

אין 1860 האבען מיין מוטער'ס עלטערן עמיגרירט קיין שאטלאנד. אויך מיין פאטער האט עמיגרירט אהין אין 1864 אלס א יונגעל פון 13 יאהר. דארט אין שאטלאנד, אין עדינבורג, האבען מיינע עלטערען חתונה געהאט אין 1870 און א יאהר נאכדעם אין 1871 האבען זיי צום ערשטען מאל געמאכט די רייזע קיין אמעריקא. אבער אין צוויי יאהר ארום זענען זיי צוריקגעקומען, און אין 1879 ווידער אמאל געפאהרען קיין אמעריקא זיי האבען זיך בעזעצט אין דעטראיט און דארט איז די משפחה געבליבען.

ווי אלע אנדערע אימיגראנטען-משפחות זענען זיי געווען זעהר ארים, און מיט דער צאהל קינדער, וואס איז געוואקסען, איז אויך געוואקסען די ארימקייט. אין דעם זין האבען מיר געלעבט פונקט אזוי, ווי אלע אינזערע אימיגראנטישע שכנים.

צו זעקס יאהר בין איך צוגעשטאנען צום „געשעפט", וואס מיינע צוויי עלטערע ברידער האבען שוין דעמאלסט געפיהרט א לעגגערע צייט: פערקויפען צייטונגען אויף די גאסען. שפעטער בין איך געווארען א שוך-פוצער און געטון אנדערע אזעלכע ארבייטען אויף דער גאס, צו העלפען פערגרעסערען די איינקונפט פון דער משפחה.

דאס לעבען פון א יונגעל — א צייטונגס-פערקויפער אין אמעריקא מיט א פינף און פערציג יאר צוריק, איז געווען א ביסעל אנדערש, ווי עס איז איצט. די צייטונגען זענען נאך נישט ארגאניזירט געווען, וואס איז שייך צום פערקויף. דער איינציגער פלאץ, וואו מען האט זיי געקענט קריגען איז געווען אין הויפט-ביורא און דאס האט בעדייט, אז איך האב געמוזט יעדען טאג אוועק פון שול מיט א האלבע שעה פריהער פון אנדערע יונגלעך. מדי איך זאל קענען אנקומען אין צייט און כאפען מיין פעקעל סחורה.

נאכ'ן פינפטען קורס האב איך פערלאזען די שול, ווייל איך האב קיין אנדער ברירה נישט געהאט. לויט די שול-געזעצען פון דעטראיט האט א קינד פון דרייצעהן יאהר שוין געקאנט פערלאזען די שול און איך האב זי פערלאזט.

מיין יוגענד איז אריבער אזוי ווי ביי אלע יונגלעך אין מיינע אומשטענדען. איך בין ארויסגעוואקסען פון די צייטונגס-„געשעפטען", האב געזוכט אנדערע ארבייטען און געטון אלץ, וואס איז מיר געקומען צו דער האנד. אבער די גאנצע צייט האב איך נישט אויפגעהערט צו לייענען און געלייענט צייטענווייז ווי א פער'שכור'טער.

צו 18 יאהר, טראכטענדיג וועגען א תכלית, איז מיר איינגעפאלען, אז מיר דארפען צווישען זיך גרינדען עפעס א מין ארגאניזאציע פאר אנדערע בעסערע צוועקען. וואס איך געוואלט, האב איך נאך גענוי נישט געוואוסט. אבער איך האב געהאט פאר זיך דעם ביישפיל פון מיין מוטער, וואס האט זיך דאס גאנצע לעבען אפגעגעבען מיט צדקה-זאכען, אזוי ווי יעדע גוטע יודישע פרוי און מיר האט זיך אויך גע'חלומ'ט עפעס אזוינס. אונזער גרופע בחורים איז געוואקסען און ביסלעכווייז האט זיך אויסגעארבייט א מין געזעלשאפטליכער קלוב.

אין 1898 בין איך אוועק אלס פריי-וויליגער אין דער שפאניש-אמעריקאנישער מלחמה, ווען די מלחמה האט זיך געענדיגט, האב איך זיך צוריק אומגעקעהרט צו מיינע געשעפטען. צו יענער צייט זענען שוין מיינע געזעלשאפטליכע בעגריפען געווען רייפער און קלארער. איך האב זיך צוריק גענומען צו דער ארבייט פון ארגאניזירען די יונגע לייט ארום זיך און דעמאלט האבען מיר בעשאפען דעם „חבר'שאפט קלוב", וואס האט זיך געשטעלט א ריזה בעזעלשאפטליכע און קולטורעלע אויפגאבען. דער

נייער קולאקן-העלד אין דער ספארט-וועלט, דזשעק „קיד" בוירג, א זוהן פון א יודישען שניידער.

ווי ער האט בעקעמפט זיין נעגערשען געגנער איז לעצטען „פייט" און פארוואס ער איז געווארען די סענסאציע פון טאג.

אין די ספארט-קרייזען פון אמעריקא קאכט זיך איצט מיט א נייעם יודישען קולאק-העלד, וועלכער איז איבערנאכט געווארען אנערקענט אלס איינער פון די בעסטע באקסערס אין דער וועלט. דער נאמען פון דעם דאזיגען יונגענמאן איז דזשעק קיד בוירג.

קיד בוירג איז א יוד. ווען ער האט צו'מאית'ט דעם בעוואוסטען נעגערשען מארדע-רייבער, ברוס פלאוערס, האט ער געטראגען אויף זיין פאס א מגן-דוד.

דזשעק קיד בוירג איז א זוהן פון אנ'ארימען יודישען שניידער אין דעם ארימען „ווייטשעפעל" פון לאנדאן. אין אנדערע ווערטער, ער איז אפילו נישט קיין אמת'ער ענגלענדער נאר אנ'אימיגראנט.

קיינער נישט, אפילו נישט די, וואס האבען געוואוסט, אז קיד בוירג איז א מענש, וואס האט שוין א פיינערע רעפוטאציע און שרעקט זיך פאר קיינעם נישט, האט געגלויבט, אז ביי זיין ערשטען אויפטריט אין אמעריקע אין אנ'אטמאספערע, וואס איז איהם א פרעמדע, און ביז א געוויסען גראד אפילו אג'אומפריינדליכע, אז ער וועט קענען בעווייזען גרויסע העלדישקייטען. ווען דער קאמף האט זיך אנגעהויבען, האט מען זיך געוועט פינף געגען איינס, אז קיד בוירג וועט כאפען א וויסטע מפלה.

באלד אבער נאכ'ן ערשטען „ראונד" איז געווארען אנ'איבערקעהרעניש. מען האט זיך אנגעהויבען וועטען גלייך אויף גלייך, און שוין אין צווייטען ראונד האט מען זיך געוועט צוויי אויף איינס, אז דער יונגערמאן וועט געווינען, און ביים דריטען ראונד האט מען זיך געוועט זיבען געגען איינס, אז דער בערימטער נעגערשער קולאק-העלד וועט פערלירען.

די סצענעס, וואס האבען זיך אפגעשפילט נאך דעם ערשטען ראונד זענען געווען אזעלכע, וואס מען האט קיינמאל אין מעדיסאן סקווער גארדען נישט געזעהן. נאר לינדבערג האט געקריגען אזעלכע אוואציעס, ווי קיד בוירג האט געקריגען. מעיאר וואקער און אנדערע פערטרעטער פון דער שטאט-רעגירונג, האבען זיך אויפגעשטעלט און אפלאדירט. אנדערע האבען געווארפען די היטלען אין דער לופטען, די גאליארקע איז גאר ווילד געווארען.

די קריטיקער אין די ענגלישע צייטונגען פון דער הארציג-אידעלער קולאקען-קונסט האבען זיך נישט געקענט אפלויבען פון די וואונדער, וואס דזשעק קיד בוירג האט בעוויזען. זיינע הענד זענען געווען אזוי עלעקטריש-פלינק, האט איינער פון די וויכטיגסטע אויטאריטעטען געשריבען, אז דאס אויג האט גארנישט געקענט נאכפאלגען זיינע בעוועגונגען.

אינטערעסאנט איז, אז קיד בוירג זעהט גארנישט אויס ווי א צייון-קנאקער, די, וואס קענען איהם גוט, זאגען, אז ער מאכט דעם איינדרוק פון א פאעטישען סטודענט פון אנ'אוניווערזיטעט. ווען ער איז ארויפגעגאנגען אויף דער ארענע, האבען מאנכע, וועלכע זענען געזעסען נאהענט בעמערקט, אז מען דארף איהם געבען צוקערקעס.

קלוב האט שפעטער פערנומען אנ'אנגעזעהענעם פלאץ אין דער ענטוויקלונג פון דער יודישער יוגענד אין אונזער שטאט און האט געלעבט א סך לענגער ווי אנדערע ארגאניזאציעס פון דעם מין.

דער ערפאלג מיט דעם ערשטען קלוב האט מיר געגעבען מוט. איך האב זיך אריינגעווארפען אין אנדערע געזעלשאפטליכע ארבייטען יודישע און נישט-יודישע אין דער קליינער שטאט דעטראיט. צו דער זעלבער צייט איז געוואקסען אויך מיין געשעפט און מיט'ן וואוקס פון געשעפט זענען נאטירליך אויך געוואקסען די התחייבות'ן צו אלע יודישע און נישט יודישע וואוילטעטיגקייטס-אנשטאלטען פון שטאט.

נאך איידער דאס געשעפט האט זיך אוועקגעשטעלט, בין איך אויסגעפאהרען אמעריקא אין דער לענג און ברייט, ווייל דער וואנדער-לוסט איז אלע מאל געווען אין מיר. שפעטער, ווען דאס געשעפט האט זיך גענומען ענטוויקלען האב איך ווייטער געריזט און אויסגעשפאנט דעם גאנצען קאנטינענט — די פעראייניגטע

(ענדע זעה זייט 6)

לאדזער כראניק.

אפאזיציע אין דער כהלה בעטייליגט זיך נישט אין די בודזשעט-זיצונגען.

(ג) אויף זונטאג אוועגד איז צוגויפ-גערופען געווארען א זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג, כדי דורכצופיהרען דעם בודזשעט פאר'ן לויפענדען יאהר.

אזוי ווי די אפאזיציאנעלע פראקציעס פיהלען זיך בע'עולה'ט פון דעם בודזשעט, האבען זיי בעשלאסען נישט צו בעטייליגען זיך אין די בודזשעט-זיצונ-גען.

אויך צו דער זונטאג'דיגער פערוואל-טונגס-זיצונג זענען נישט געקומען די מיטגלידער פון דער אפאזיציע. עס זע-נען געווען בלויז די מיטגלידער פון דער „אגודה", א חוץ דעם פרנס ליבערמאן. דער צוזעליג-אנוועזענדער פרנס צי-פרינאווסקי, וועלכער האט יא געקענט פיל-מאכען דאס קווארום, איז אויך אוועק און פאר איינוועגם קוועסטיאנירט דאס קווארום. צוליב דעם איז די זיצונג נישט פארגעקומען.

לאדזער געריכט בעשליסט צו נעמען דאס בלוט פון פאטער און קינד אויף א אנאליז

און אזוי ארום צו דערגעהן צי ער איז דער אמת'ער פאטער.

כאראקטעריסטישער פראצעס וועגען אלימענטען.

(§) אין לאדזער קרייז-געריכט איז געלעגען פארגעקומען א זעהר כאראקטע-ריסטישער פראצעס וועגען אלימענטען.

די אנקלאגערין איז א געוויסע שעווע-שיקובנא, א דרייסיג-יעהריגע פרויליין מיט א קינד פון א פאר יאהר אין א צייטשס ביי דער ברוסט. שעוועשיקובנא האט אנגעקלאגט איהר געליבטען אראי-ראמאר בוסקופיאק, א מייסטער אין דער „יודישער מאניפאקטור".

אין יאהר 1922 האבען זיי זיך בויידע בעקענט און עס איז ארויסגעקומען דערפון א פעטערדיגע ליבע. אין א קור-צער צייט ארום האט די ליבע געבראכט פרוכטען. שעוועשיקובנא האט געבוירען א קינד, א יונגעלע. בוסקופיאק האט זיך יאן איינגעצויגען צו איהר און שטוב און זיי האבען געלעבט נא וויארו. אויפגעפיהרט האט ער זיך גאנץ ליטוויש, ווי אנ'אמת'ער טאטע און בויידע זענען געווען צופרידן.

אזוי האט געדויערט ביז'ן יאהר 1925. בוסקופיאק האט זיך דאן בעקענט מיט א צווייטער און מיט איהר חתונה גע-האט. זיין פריהערדיגע כלה האט ער, פערשטעהט זיך, שוין אינצט איגנאנצען פערגעסען, אבער פאר'ן קינד האט ער איהר נאך געצאהלט וואכענגעלד.

מאכט זיך אבער א מעשה און די שעוועשיקובנא האט אין א יאהר ארום נאך א קינד און הויבט אן צו פאדערן פון איהר אמאליגען געליבטען, אז ער זאל איהר געבען אויף דער הוצאה אויך פאר'ן נייעם פרעמערל, ווייל דאס קינד האט זי אויך נישט געהאט פונ'ם ווינד, נאר טאקע פון אוהם, פון בוסקופיאק'ן.

בוסקופיאק האט אבער גע'טענה'ט, אז דאס איז א שקר-בלבול, דאס קינד איז נישט זיינס און דערויבער איז ער עס נישט מחויב אויסצוהאלטען.

שעוועשיקובנא האט אוהם דערויף איינגעקלאגט אין געריכט.

דאס קרייז-געריכט האט געלעבט גע-האט פאר זיך צו פערענטפערן א זעהר שווערע הלכה און ענדליך איז בעשלא-סען געווארען צו נעמען דאס בלוט פון בוסקופיאק'ן און פונ'ם קינד אויף אנ-אנאליז, כדי אזוי ארום צו דערגעהן, צי ער איז דער אמת'ער פאטער. דאס דא-זיגע וויסענשאפטליכע מעדיצינישע מי-טעל ווערט צום ערשטען מאל בענוצט אין דער פראקטיק פון לאדזער געריכט וועזען.

סוף שול-יאהר

דעם 28. יוני.

(§) די זומער-פעריען וועלען זיך אנ-הויבען אין די פאלקס-שולען און אין די גימנאזיעס דעם 28 יוני.

פינאנץ-אמטען טארען נישט אויפהאלטען די האנדלס-ביכער

(ג) דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט צוגעשיקט צו דער לאדזער פינאנץ-קאמער א צירקולאר, לויט וועלכען עס ווערט פעראָרדענט, אז האנדעלס-ביכער וואס ווערען גענומען צו קאנטראל, זאַ-לען תיכף אונטערזוכט ווערען דורך די בוכהאלטערען פון די פינאנץ-אמטען, כדי נישט צו שטערען די נארמאלע אר-בייט פון די אונטערנעהמונגס-ביורא'ס.

אפקלאנגען פון אנפאל אויף לעמפארט'ס דינסט, ראזאליא וועגטלאנד

וועגטלאנד בעגנב'ט איהר בעל-הבית און דערנאך ווילען זי איהרע שותפים ערמארדען.

דער נעכטיגער פראצעס אין קרייז-געריכט.

(§) ווי די לעזער געדענקען, איז מיט א קנאפ יאהר צוריק פארגעקומען א ר-זיגע גנבה בי שיע לעמפערט אויף גדאנסקא 31. די גנבים האבען דאן צו-גענומען גאלד און בריליאנטען מיט עט-ליכע טייערע פוטערס, וואס האט בע-טראפען צוזאמען א סומע פון 50 טוי-זענד זל.

די גנבים זענען ענטדעקט געווארען ביי פאלגענדע אומשטענדען:

א פאליציי-פאטרול, וואס איז א פאר טעג נאך דער גנבה פערבייגעגאנגען ביי נאכט פערביי דעם הויז ניטער 48 אויף מלינארסקא, האט עפעס דערהערט א פערדעכטיגע זיפצען פון א פרוי. און ווי האבען פערשטאנען, אז אויפ'ן הויף האט עפעס געמוזט פארקומען און זיי האבען אנגעקלאפט אין טויער. ווען זיי זענען אריין אויפ'ן הויף האבען זיי בע-מערקט, אז אויפ'ן ליגען באלקאן פון דריטען שטאק ליגט א פרוי און מאכט געוואלדען. זיי זענען ארויף אין דער הויף און די פרוי האט זיי ערקלערט, אז מ'האט זי אראפגעווארפען פון א דירה אויפ'ן 4. שטאק, וואו עס וואוינט א גע-וויסער ראזענבלום. די פאליציאנטען האבען מיטגענומען די פרוי און ארויף צו ראזענבלום'ען. דארט האבען זיי זיך איינגערוכט דערוויסט, אז די פרוי הייסט ראזאליע וועגטלאנד, לעמפערט'ס דינסט. וועלכע שטעהט טאקע אונטער'ן חשד, אז זי האט א חלק אין דער גנבה און ווערט געזוכט דורך דער פאליציי. ראזענבלום'ען מיט זיין פרוי און די ראזאליע וועגטלאנד האט מען תיכף אפ-געפיהרט אין אויספארשונגס-אמט און דארט האט זיך ארויסגעשטעלט, אז מיט דער הילף פון ראזאליען, האט זיך ראזענבלום מיט נאך א פאר חברה-לייט אריינגעקריגען צו לעמפערט'ן און אוהם „צורעכט" געמאכט די וואוינונג. ראזא-ליע וועגטלאנד איז דאן איבערגעגאנגען צו ראזענבלום'ען און ווען עס האט גע-האלטען ביי דער חלוקה, האט מען זי געוואלט בעזייטיגען.

ראזענבלום איז דאן פערמשפט גע-ווארען אויף 8 יאהר תפיסה. פאר ווע-לען אויספיהרען א מארד איבער די וועגטלאנד. געלעבט איז פארגעקומען דער פראצעס וועגען דער גנבה גופא. אויף דער בעשולדיגונגס-באנק זיצט דער ארעסטאנט ראזענבלום, זיין פרוי און די דינסט ראזאליע וועגטלאנד און וויקטאר פיסמישעניעוויטש. וועגטלאנד איז פערמשפט געווארען אויף 2 יאהר, אויסבעסערונגס-הויז, פיסמישעניעוויטש — 3 יאהר תפיסה און ראזענבלום מיט זיין פרוי צו 6 חדשים.

קאנפליקט אין ק. בעניכ'ס פאבריק

(וו) ווי בעוואוסט קומט אינצט פאר א קאנפליקט צווישען די ארבייטער און א גאנצע רייהע פאבריקס - דירעקציעס וועגען דער פרעמיע פאר פראדוקטיוויטעט פון דער ארבייט, די פאבריקאנטען ווי-לען אינצט נידריגער מאכען די פרעמיע.

אויף דעם באדען איז שוין אויסגע-בראכען א זעהר שארפער קאנפליקט אין ק. בעניכ'ס פאבריק אויף לאנקאווא. אויפ'ן פערלאנג פון די ארבייטער, האט די דירעקציע אונגאנצען אפגעשאפט די פרעמיע. דערביי האט זי אבער אויך געקינדיגט 60 ארבייטער מיט'ן מאטיוו אז ביים אפשאפען די פרעמיע ביי אקארד-ארבייט וועט די פראדוקטיוו-קייט פאלען.

די ארבייטער דראהען מיט א שטרייק.

פערוואונדעט א 15 יעהריג מעדעל אין קאנסטאנטינער וואלד

(§) נעכטען פארנאכט האבען זיך צו-נויפגעזאמעלט איינינגע לעבייונגען מיט א פאר קאלעזשאנקעס אין קאנסטאנטי-נער וואלד, וואו מ'האט געמאכט א לע-בען. מ'האט זיך אנגעשפורט און דאן זיך פערקראכען אין די געדיכטע קושאקעס. פלוצלונג האט מען דערהערט פון וואלד א געשריי. ווען מ'איז אהין אנגעקומען האט מען געזעהן ווי עס ליגט א מעדעל א שווער פערוואונדעטע אין א בעוואוסט-לאזען צושטאנד. עס האט זיך ארויסגע-שטעלט אז דאס איז די 18 יעהריגע דינסט סטעפאניא סוליידא פיעטרקאווער 69 וועלכע האט בעקומען צוויי שווערע וואונדען מיט א מעסער פון איהרע צוויי בעקאנטע. די פאליציי האט בייידע אנ-פאלער ארעסטירט. די פערוואונדעטע האט מען אין א שווערען צושטאנד אפ-געפיהרט אין שפיטאל.

—o—

געעפענט א הלואה-קאסע ביי „תומכי אורחים"

אינטער דעם פארזיץ פון פרעזעס ג. ב... איז זונטאג פארגעקומען א גרע-סערע קאנפערענץ פון דער פערוואלטונג מיט א גרעסערע צאהל מיטגלידער, אויף וועלכער ס'איז בעשלאסען געווא-רען צו גרונדען ביי „תומכי אורחים" א גמילת-חסדים קאסע, וועלכע וועט טיילען אהנפראצענטיגע הלואות פאר אונבעמיטעלטע פעראיינען מיט אונבע-שטימטע פראפעסיעס. די קאסע וועט פערלייפיג אויסבארגען ביז 100 זל. און פאר אזעלכע פעראנען, וואס וועלען זיך קענען העלפען מיט דער דאזיגער סומע. אלס פאנד איז די „גמילת-חסדים קאסע, ווערט גלייך ביי די זיצונג געצייכענט דורך די אנוועזענדע 2000 זל. צוליב די גרויסע צאהל פעטענטען ווערט בעשלאסען ווי אמגיבלסטען אנ-צוהויבען די טעטיגקייט פון דער הלו-או-קאסע.

ס'ווערט אויך אויסגעדריקט א דאנק דער איצטיגער פערוואלטונג פאר די אינערמידליכע ארבייט ביים איינפיה-רען די דרייאהריגע פסח-אקציע. גלייכ-צייטיג ווערט בעשלאסען אין קורצען צו מאכען דעם חנוכת הבית פון דעם אונגעגעבענעם לאקאל.

די גלענצענדע ענטוויקלונג פון „לינת הצדק"

פאנאטאוויע-קאמיסיע און דער פיזיקאליש-טעראפישער-קאבינעט אויף דער וואך פון דער יודישער געזונדהייט ביי אונז אין שטאט.

(ג) ווי מיר האבען שוין געמעלדעט מיטגעטיילט בקיצור, איז זונטאג פאר-געקומען אין ענגלישען זאל די גענעראל פערזאמלונג פון „לינת הצדק". נאכדעם ווי פרעזעס לאוונזיק יאעל האט גע-עפנט די פערזאמלונג, האט ה' מאש-קאוויטש איבערגענומען דעם פארזיץ און פערבעטען אלס אסעסארען די ה"ה פעליקס, קאהאן, כזישאנאוויטש און לעווקאוויטש.

דעם קאסא-בעריכט גיט אפ דער לייטער ה' שולמאן. די אויסגאבען און איינקונפטען דעקען זיך מיט דער צופער פון 102,000 זל.

ה' שטראוויים גיט אפ דעם בעריכט פון דער פאנאטאוויע-קאמיסיע, וועל-כע האט איינגעקויפט א צווייטע אויטא-קארעטקע, פערברייטערט די טעטיגקייט אזוי, אז די פאנאטאוויע פון „לינת הצדק" איז געווען ביכולת צו געבען הילף אין 3.600 געווענליכע פאלען און אין 90 שווערע געבורטס-פאלען. דעם בעריכט פון דער משמורים-סעקציע גיט אפ ה' ג. וואלדמאן. עטליכע הונדערט משמורים האבען „געהאלטען נאכט" ביי שווער-קראנקע, אין פיל פאלען איז נעגעבען געווארען ספעציעלע פלעגע פאר ארימע חולאים, ס'זענען אויך איינ-געקויפט געווארען א סך מכשירים אויף ארויסצובארגען ארימע קראנקע. ה' שטראוויים גיט אויך אפ א בעריכט וועגען דער פיזיקאליש - טעראפישען קאבינעט. אויף ווי ווייט די אנטוויקלונג איז געווען א נויטווענדיגקייט בעווייזט דער פאקט, וואס במשך פון דער גאר קורצער עקזיסטענץ-צייט האבען זיך שוין מיט דעם קאבינעט בענוצט איינ-גע הונדערט קראנקע קינדער און דער-וואקסענע.

ה' י. שטערן גיט אפ אנ'אויספיהרלי-כען בעריכט פון דער טעטיגקייט פון דער אמבולאטאריע, ער ווייזט אן, אז די דאקטוירים, וואס זענען דורך „לינת הצדק" אהיימגעשיקט געווארען צו די קראנקע, האבען ארויסגעוויזען פיל אפפערוויליגקייט ביים בעהאנדלען די קראנקע. ער ברענגט דערויף א רייהע אי-לוסטרירענדע פאקטען.

פרוי אסתר בעגדער גיט אנ'אלגעמיין בילד פון דער שווערער סיטו-אציע אין דער אינסטיטוציע, וועלכע האט אין לעצטען יאהר שטארק געלי-טען מאטעריעל צוליב דעם הערשענדען קריזיס אין שטאט.

פרוי בעגדער, ווי אויך ה' שטערן, אלס די אקטיווסטע טוער פון דער פא-גאטאוויע-קאמיסיע זענען דורך די פער-זאמלטע אויפגענומען געווארען מיט אוואציעס.

פרעזעס לאוונזיק יאעל כאראקטערי-זירט די אלגעמיינע טעטיגקייט פון „לינת הצדק", שטרייכט אונטער, אז בלויז איינינגע געצעהלטע פערוואלטונגס מיטגלידער איז צו פערדאנקען דער וואוילשטאנד און דער רוהם פון דער אינסטיטוציע, ווייל זיי האבען די גאנ-צע צייט געפיהלט די אחריות פון דער געזעלשאפט.

אין דער דיסקוסיע בעטייליגען זיך ה"ה לעווקאוויטש, קאהאן, זדונסקי, פר. בעגדער, י. שטערן, שטראוויים א. א. דער בעריכט ווערט גענומען צו קענט-ניש און ס'ווערט אויסגעוועהלט א נייע פערוואלטונג און פאלגענדען צוזאמענ-שטעל:

יאעל, י. שטערן, פרוי א. בעגדער, פרוי קאפטשאווסקא, ה. וואלף, יוליאן וואלף, ש. לעווי, ה. גלאזער, מ. עפ-שטיין, ד. בארזשעלאווסקי, ה. שטרא-ווייס, א. גראסבערג, ז. קלויין, י. מ. זדונסקי, א. האנעמאן, קאנד.: י. גליקס-בערג, מ. קאלענבערג, ב. מאלטערמאן, מ. נעלקענבוים, נ. גאלראך.

אויפ'ן פארשלאג פון עטליכע מיט-גלידער איז פרוי אסתר בעגדער פאר איהר אפפערוויליגער ארבייט פערשרי-בען געווארען אין גאלדענעם בוך.

בעריכטיגונג

דער גאסט פון „קרן-היסוד" אין לאדז

ד"ר קאנטארשטשיק בעט אונז צו בעריכטיגען, אז ער איז נישט דער לוי-טער פון „קרן היסוד" אין דייטשלאנד, ווי מיר האבען על פי טעות אנגעגעבען אין זונטאג'דיגען נומער פון „לאדזער טאגעבלאט", נאר דער פראפאגאנדע-סעקרעטאר פון „קרן היסוד" אין דייטש-לאנד.

ווארשאווער יודישע שולען רופען אפ זייערע אויספלוגען קיין פויזען

דער געלבעטיגער „נאש פשעגלאנד" שרייבט: ווי מיר דערוויסען זיך, זענען די אויספלוגען פון די יודישע שולען קיין פויזען, וואס זענען געווען בע-שטימט אויף די נאהענטסטע טעג, לעת עתה אפגעזאגט געווארען.

טראגישע ליבע פון דער שעהנער יודישער פרוי מיט קייזער יאזעף דעם צווייטענס סעקרעטאר

(אנ'אונבעקאנטע געשיכטע) — פון ד"ר א. רויזענוואלד.

אין ... צווייטער העלפט פון 18-טען יאהרהונדערט, בעת דער הערשאפט פון קייזער יאזעף דעם צווייטען, איז געקו-מען פון בערלין קיין וויען אנ'אונגעוועהנ-ליך שעהנע יודישע פרוי, וואס איז א חוץ שעהן, געווען אויך שטארק געביל-דעט און מערקווירדיג גייסטרייך. גאר אינגיכען האט זיך פערקאכט ארום איהר א גאנצע קאשע און דער סוף איז גע-ווען. אז דער קייזער פראנץ-יאזעף דער צווייטער האט זי אויף א העסליכען אופן ארויסגעשיקט פון זיין רעזידענץ.

ווער איז געווען די דאזיגע דאמע וואס די דאקומענטען פון יענער צייט שטעלען זי פאר אלס וואונדערליכע שעהנהייט. זי איז געווען פון מיטעלען גרויס, האט גע-האט א לענגליך בלאס, אריסטאקראטיש געזיכט, מערקווירדיג גרויסע, כישוף'די-גע, ליידענשאפטליכע אויגען, א פיינעם שמייכעל ארום די ליפען; אויסערגעוועהנ-ליך שעהן געפארימטע הענט און פיס.

בקיצור: א זעלטענע שעהנהייט. געש-טאמט האט זי פון אנ'אריסטאקראטישער יודישער פאמיליע אין אמסטערדאם — עסקעלעס -- (אשכולות). אזוי האט מען זי טאקע גערופען אין וויען: די עסקע-לעס. אבער ליב געהאט האט מען זי דארט נישט.

מען האט וועגען איהר דערצעהלט פערשידענע מעשיות. זי האט געהאט א מאן אין בערלין און האט געהאט די דע-מאלסטיגע זעהר זעלטענע מוטיגקייט זיך צו גט'ן מיט איהר מאן. זי האט זיך איהר לעבען איינגעאָרדענט לויט איהר אייגע-נעם געשמאק. שוין דאס אליין האט גע-מאכט די מאדאם עסקעלעס פערדעכטיגט, מען האט געקוועטשט מיט די אקסלען; א גע'גט'ע פרוי, א פרעמדע, א געקומע-נע פון בערלין... דערצו איז נאך צוגע-קומען די שנאה און קנאה. וויענער פרוי-ען האבען איהר נישט פערגינען די שעהנקייט. די מענער ווידער האבען אבי-סעל מורא געהאט פאר איהר, און עס איז גאנץ פערשטענדליך געווען נישט נאר שעהן, נאר אויך קלוג און געביל-דעט אין אונגעוועהנליך בעלעזען — און מענער האבען ליב א פרוי נאר דאן, ווען זי איז שעהן; ווען זי איז נאך דער-צו קלוג — הויבט זי אן ווערען געפעהר-ליך.

פרוי עסקעלעס האט טאג און נאכט געליינט ערנסטע ביכער, האט קארעספאנ-דירט מיט א סך פון די גרעסטע און בערימטעסטע פערזענליכקייטען אין איי-ראפא און האט געהאט דעם צונאמען „די געלערנטע".

האט טאקע די וואונדערשעהנע יודין געלעבט אין וויען איינזאם און צוריקגע-צויגען. מען האט נאר געוואוסט, אז עס קומט צו איהר אפט ארויף דער קאבי-נעט-סעקרעטאר פון קייזער יאזעף דעם צווייטען, גינטער. ער איז געווען שטארק איבערגעגעבען דעם קייזער און איז גע-ווען זיינער א פערזענליכער פריינד.

די פרוי עסקעלעס האט אייגענטליך געמיינט נישט איהם, דעם קאבינעט-סעק-רעטאר, ווי דעם קייזער, גופא. ער, גינ-טער, האט געזאלט זיין די בריק, — וואס זאל זי, די אויסערגעוועהנליכע קלוגע און שעהנע פרוי, פיהרען צום טראהן, צו יאזעף'ן...

אבער געשעהן איז גאנץ אנדערש. — גינטער איז געווען א צו שעהנער מאנס-פערשוין, אז די עסקעלעס זאל צו איהם קענען בלייבען גלייכגילטיג א לאנגע צייט. עס האט לאנג נישט געדויערט און עס האט זיך פערבינדען א ראמאן צווישען דער קלוגער אמביציעזער יודין מיט דעם קייזער יאזעף'ס שעהנעם, עלעגאנטען סעקרעטאר.

גינטער און די עסקעלעס זענען איינ-גיכען געווארען אמנס פון די בעריהמ-טעסטע וויענער ליבע-פערלעך. אין אלע זיינע ארבייטס-שעה'ן האט גינטער גע-טריי און איבערגעגעבען געדינט זיין קייזער, און יעדע פרייע מינוט ווידער, האט ער פערבראכט ביי דער שעהנער פרוי.

עס איז א וואונדער, ווי אזוי דער שעהנער, אבער בעגרעניצטער גינטער האט געקענט אזוי נושא חן זיין ביי אזא קלוגער, העכסט אינטעלעקטועלער פרוי. אבער ווייזט אויס, אז די חכמה פון א פרוי טרעט שטענדיג אפ דאס ארט פאר איהר ליידענשאפט, דארט, וואו עס האנדעלט זיך וועגען א שעה-נעם עלעגאנטען מאנספיל, און צוריק-געריקט איז זעהר מעגליך, אז איהר ליבע צו גינטער'ן, איז ביי דער גאנ-צער אויפריכטיגקייט געווען נישט מעהר ווי א מין צוגרייטונג צו אנ'אנדער ליבע — די צוקונפטיגע ליבע צום קיי-זער יאזעף אליין.

די פלענער פון דער שעהנער יודיש-קע זענען אבער אונגיכען צושטערט גע-ווארען. ביי זי, די יודישקע, ביי דער קאבינעטס-סעקרעטאר האבען געהאט שונאים. בעזונדערס זענען געווען אויפ-גערייצט אויף גינטער'ן די שעהנע וויע-נערונס. זיי האבען זיך געפיהלט בעליי-דיגט צוליב דעם, וואס גינטער האט זיך פערליבט אין א יודישער פרוי און אויף זיי, די סאמאראדנע קריסטליכע וויענערונס, וויל ער נישט קוקען.

דער סוף איז געווען, אז עמיצער האט פער'מסר'ט דאס ליבע-פאר'ל פאר'ן קייזער יאזעף. מען האט דעם קייזער דערצעהלט, אז ער, גינטער, האט אויס-געגעבען דער עסקעלעס סודות פון דעם קייזער'ס פריוואט לעבען; בעזונדערס: ראמאנטישע סודות. דאס אלעס זאל עסקעלעס האבען דערנאך מיטגעטיילט אין געהיים קיין בערלין.

נו, אויב אזוי, שמעקט דאך דאס שוין מיט ספיאנאזש. און טאקע דער קייזער שטארק אין כעס געווארען אויף זיין גע-טרייען דינער און ווייל ער האט אויך געשפירט אנ'עקעל צו מוסרים — האט ער בעשטראפט סיי דעם מסור, סיי די גע'מסר'טע...

דער קאבינעטס-סעקרעטאר און די שעהנע יודישקע זענען „סעפארירט" געווארען און גענומען געווארען בעזונ-דער אויף פערהער. מען האט דורכגע-לייענט אלע זייערע בריוו, דורכגעזוכ-טערט די וואוינונגען... מען האט גארנישט געפונען קיין שום פערדעכטיגונגען. — אבער מיט דעם שעהנעם ליבעס-חלום איז געווען אויס. מען האט זיי בייידען צעשיידט. גינטער האט בעקומען דיי-מיסיע און איז ארויסגעשיקט געווארען קיין זיבענבירגען, וואו ער האט בעקו-מען דעם פאסטען פון א צווייט-ראנגי-גען בעאמטען און די שעהנע עסקעלעס האט בעקומען א בעפעהל, געהאלטען און א זעהר העפליכען טאן, צו פערלאָ-זען וויען אויף שטענדיג.

אזוי האט זיך געענדיגט דעם חלום פון דער שעהנער, אמביציעזער יודישער טאכטער, צו שפילען די ערשטע פידעל ביים הויף פון עסטרייכישען קייזער...

—o—

דער בעריהמטער יודישער אטלעט זעליג באשאף קומט צו פאהרען קיין לאדז

ער רופט ארויס צום קאמף אלע אטלעטען פון אינטערנאציאנאלען טורניר.

זינט א פאר טעג גאסטראלירט אין לאדז א פאבארט-צורק, וואו עס קומען פאר יעדען אווענט אינטערנאציאנאלע רינג-קאמפען צווישען א גאנצע ריי אטלעטען. דער צורק איז אבער ביז איצט געווען „יודען-ריין", צווישען די אטלעטען איז נישט געווען קיין איין יוד און די לאדזער יודישע ספארט-ליבהאבער האבען דארט נוט געהאט זייער „נאציאנאלען העלד".

איצט האבען מיר די מעגליכקייט איבערצוגעבען די צורק-בעזוכער אנ'אי-בעראשענדע ידיעה. דער בעריהמטער יודישער אטלעט זעליג באשאף, וועלכער האט זיך מיט א פאר חדשים צוריק אזוי שטארק קונה שם געווען מיט זיינע גבורות אין ווארשאווער צירק און לעצטענס אין אויסלאנד, קומט צו פאהרען קיין לאדז, וואו ער וועט ארויספאדערן צום קאמף אלע אטלעטען פון אינטערנאציאנאלען טורניר.

די רעדאקציע פון „לאדזער טאגע-בלאט" האט נעכטען בעקומען פון דעם בעריהמטען יודישען אטלעט א בריף, וועלכען מיר גיבען דא איבער ווארט פאר ווארט:

ליבער הער רעדאקטאר!

איך בין איצט אין האמבורג. נישט קוקענדיג אויף דעם, וואס איך האב געזאגט דער ווארשאווער פרעסע, אז איך וועל מיך שוין מעהר נישט בעטייליגען אין די אטלעטען-קאמפען, וועל איך דאך, פאר מיין אפפאהרען קיין אמעריקא קומען קיין לאדז, אין דעם צענטער פון פוילישען יודענטום. און ארויספאדערן אלע אטלעטען פון אינטערנאציאנאלען טורניר אין לאדז. מיט בעגריסונג פאר אלע יודישע ספארט-פעראיינען און דאס גאנצע לאדזער יודענטום

זעליג באשאף.

א גנבה אינ'ם קאשטשאל אויף פלאץ קאשטשעלני.

די פאליציי אויף די שפורען פון די גנבים

(:) זונטאג 5 פארטאגס, ווען די קירכען-דינערשאפט האט אויפגעמאכט די טויערען פון דעם קאשטשאל אויף פלאץ קאשטשעלני, האבען זיי בעמערקט, אז דארט הערשט א געוואלדיגער אונארדנונג. אלץ איז צעווארפען אויף דער פאדלאגע, און פיל טייערע קירכען-חפצים פעהלען אינגאנצען.

די דינערשאפט האט פערשטאנען, אז דא איז פארגעקומען א גנבה און זיי האבען וועגען דעם מודיע געווען דער פאליציי, וועלכע האט תיכף אונטערגענומען אנ'אויספארשונג.

ווי עס ווייזט זיך ארויס האט זיך דער גנב זיך אריינגעקריגען אין קאשטשאל נאך ביי טאג, ווען דער פערזאמעלטער עולם האט זיך געפונען אויפ'ן הויף ביי דער פראצעסיע, און שפעטער האט ער זיך אונבעמערקט פון קיינעם זיך ארויסגעכאפט אויפ'ן דאך און אזוי איז ער דארט געבליבען ביז עס איז פינסטער געווארען. דאן האט ער געמאכט א לאך אין דער טהיר, וואס פיהרט פון כאר אין דער קירך אריין און אנפולענדיג זיך די טאשען מיט ווערטפולע קירכען-חפצים, האט ער זיך מיט א שטריק אראפגעלאזט דורכ'ן פענסטער אויפ'ן הויף און פון דארט איז ער ארויס אויף דער גאס. דאס קליינע לאך אין דער טיר פונ'ם כאר בעווייזט, אז דער גנב איז נאך א גאנץ יונג יונגעל און פיזיש זעהר שוואך ענטוויקעלט. די אויספארשונג איז אין פולען גאנג.

צי איז לאניובא א גייסטיג קראנקער?

שבת דעם 13. ד. ח. וועט די פראגע בעהאנדעלט ווערען אין היגען קרייז-געריכט

(:) ווי בעוואוסט האט דאס ווארשאווער אפעלאציע-געריכט, וואס איז פארגעקומען מיט 6 וואכען צוריק, בעשלאסען צוריקצושיקען דעם בעסטיאלישען מערדער לאניובא, וועלכער האט ערמארדעט דאס פאר-פאלק טישער, צום לאדזער קרייז-געריכט כדי אויסצופארשען דעם גייסטיגען געזונד-צושטאנד פונ'ם מערדער.

נעכטען פ. מ. האט מען שוין לאניובאן צוריקגעברענגט קיין לאדז. און שבת דעם 15. ד. ח. וועט אין קרייז-געריכט פארקומען די עקספערטיזע. אלס עקספערטען זענען איינגעלאדען געווארען די דריי בעוואוסטע לאדזער פסיכיאטארען, די דאקטוירים קלאו זענבערג, סטאזשינסקי און שיווינסקי.

די רעוויזיע פון קרייז-געריכט וועט איבערגעשיקט ווערען צום אפעלאציע-געריכט קיין ווארשא, וועלכער וועט דאן בעשייסען די בעראטונגען.

אדוו. פיאטער קאהן נעמט נישט אן די מתנה פון מאגיסטראט,

וואס בעשטעהט פון 700 זל. א חודש עמעריטור.

(מ) אויף דער ביטע פון פערבאנד פון געוו. פאלוטישע ארעסטירטע, האט דער מאגיסטראט בעשטימט פאר אדוו. פיאטער קאהן א לעבענסלענגליכע פענסיע אין דער הויך פון 700 זל. א חודש, פאר זיינע פערדינסטען אין די יאהרען 1905—9 ביים פערטיידיגען פאלוטישע ארעסטירטע אין די צארישע קריגס-געריכטען.

אדוו. פיאטער קאהן האט די דאזיגע גאזשע נישט געוואלט אננעמען, מאטיווירענדיג, אז ער פיהלט זיך נאך גענוג פעהיג צו דער ארבייט, אז ער זאל נוט דארפען אננעמען צו קיין עמעריטער.

טעאטער און מוזיק

„מירעלע אפרת"

אין לאדזער פוילישן טעאטער

„מירעלע אפרת", די בעקאנטע יודישע פיעסע פון יעקב גארדין, וועט אין גיכען אויפגעפיהרט ווערען אין לאדזער פוילישען טעאטער אין א נייער בעארבייטונג פון ה' מארק ארנשטיין (אנדזשיי מארעק). דער געשעצטער דראמאטורג און רעזשיסער ווייזט איצט אין לאדז און נעכטען האט ער בעזוכט אונזער רעדאקציע.

ה' מארק ארנשטיין איז, ווי מען ווייסט, געוועזן דער ערשטער, וועלכער האט אויפגעפיהרט „מירעלע אפרת" מיט אסתר רחל קאמינסקא טאקע אויף דער יודישער בוהנע און דערמיט אריינגעשריבען א ניי בלעטעל אין דער געשיכטע פון יודישען טעאטער.

די מעלבוש פון דער פיעסע, וואס איז אנגעשריבען געווארען מיט 25 יאהר צוריק, ענטשפרעכט אבער נישט מעהר די היינטיגע, מאדערנע בוהנע-פאדערונגען. צוליב דעם מאכט זענען דורך ה' מארק ארנשטיין ביי דער נייער בעארבייטונג געמאכט געווארען א רייה ענדערונגען. דאס שטיק איז אויפגעפרישט און בעניימט געווארען, אבער דאס פראבלעם, וואס איז איינביג-ניי, איז געבליבען ווי עס איז ביי גארדינ'ען.

די פרעמיערע זאל פארקומען פרייטאג, דעם 21 יוני.

—0—

פריוואטע לאטעריעס ווערען נישט ערלויבט

(§) דאס אינערן-מיניסטעריום האט צוגעשיקט צו דער ווארעוואדזטווא א צירקולאר, לויט וועלכען עס ווערען פערבאטען אלע ארט פריוואטע לאטעריעס.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע זאל — נארוטאוויטש 20 —

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. קאמפאניעץ

גאסטראלען פון די בעריהמטע סובערטין און געזאנגס-ליבהאבער

וויערא קאניעווסקא, פאול ברייטמאן

מיט אנטייל פון מאכס בריו.

היינט דינסטאג, ד. 11-טען 9 אווענט

שלאגער פון קאמינסקי'ס טעאטער אין ווארשא

נייע הערליכע געזאנגס-נומערן

איינשטודירטע נייע טענץ

גרויסער קנאבעי-באר

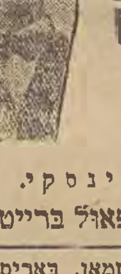

דאס חזנ'דל

אין 3 אקטען פון שטיינבערג, מוזיק פון רומשינסקי.

הויפטראל אלס חזנ'דל וויערא קאניעווסקא, ראל דוד פאול ברייטמאן

אין אלע פיעסען נעמען אנטייל לויט א. ב. טרויען: בעזמאן, באריסאווא מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן, קארגי, קאמפאניעץ. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, מאטקאוו, נייהויז, פאלאנסקי, ישראל קאמפאניעץ, ראבינאוויטש, ראקאוו.

אדמיניסט.—מ. ארנוואלד. מוזיקאלישע לייט.: ל. זעלמאן.

בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע

לאדז אויפ'ן וואיאזשארען-צוזאמענפאהר.

(§) אין ווארשא איז פארגעקומען דער דריטער לאנד-צוזאמענפאהר פון די דעלעגאטען פון די אגענטען אין וואיאזשארען-פעראיינען אין פוילען. אויך לאדזער האנדעלס-אגענטען אין וואיאזשארען זענען געווען רעפרעזענטירט אויפ'ן צוזאמענפאהר, און אין דער צענטראל-פערוואלטונג איז ארויין מצד לאדזער וואיאזשארען-פעראיין ה' גאיעווסקי.

פאבאר פון יאהרגאנג 1908

היינט דארפען זיך שטעלען צו דער פאבאר-קאמיסיע 1 אויף פאמארסקא 18 די פאבאראווע פון יאהרגאנג 1908, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 8. קאמיסאריאט און וועמענס פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט

E. F. G. H. I. J.

פאר דער פאבאר-קאמיסיע 2 אויף וואגראדאווא 34 דארפען זיך שטעלען די פאבאראווע פון יאהרגאנג 1908, וואס אוינען אויפ'ן שטח פון 12-טען קאמיסאריאט, וועמענס פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט

K. L. Ł. M, N. O. P.

צו דער פאבאר-קאמיסיע 3 אויף זאקאנטנא 82 מוזען זיך שטעלען די פאבאראווע פון יאהרגאנג 1907, קאטעגאריע B, (אדראטשעניע) וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 3. קאמיסאריאט, וועמענס פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן

M. N. O. P. R. S. T.

אקציע איינצופירען „ריטשאלט" אויפ'ן אומזאץ-שטייער פאר קליינע האנדעלס-אונטערנעהמונגען.

(ג) די לאדזער האנדעלס-קאמער האט פונאנדערגעשיקט צו די לאדזער ארגאניזאציעס, וואס האבען פארטרעטער אין דער „קאמער" א קאמוניקאט פון פאלגענדען נוסח:

„דער ארטיקעל 76 פון אוסטאוו וועגען אומזאץ-שטייער זעהט פאר, אז דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט רעכט צו נעמען אומזאץ-שטייער פון קליינע אונטערנעהמונגען אויפ'ן גרונד פון דורכשניטליכע אומזאץ-נארמען (וואס זענען בעשטימט פאר די בעזונדערע צווייגען אין קליינהאנדעל), אהן א בעשטימונג פון די אומזאץ-סומעס פאר אלע בעזונדערע פאלען, ווי אויך צו פערטיילען „ריטשאלטאווע" סכומים פון אומזאץ-שטייער צווישען די בעזונדערע קליינע אונטערנעהמונגען.

„ביז אהער האט דער פינאנץ-מיניסטער נישט אויסגענוצט די דאזיגע רעכט צוליב וואס דער פערבאנד פון די האנדעלס-קאמערן האט בדעה אין דער נאהענטסטער צייט אונטערצונעמען אנ'אקציע מיט'ן ציל איינצופיהרען און לעבען די פארשריפטען פון דערמאנטען ארטיקעל 76.

„דער דאזיגער סיסטעם פון בעשטייערונג איז אין איינקלאנג מיט דער פראגע פון „ריטשאלטאווען" (קאנטינגענט) סיסטעם פון דער אלגעמיינער כומע פון אומזאץ-שטייער, וואס דארף געדעקט ווערען אין אנ'ענטשפרעכענדער פראפארציע דורך די בעזונדערע קליינע אונטערנעהמונגען".

מחמת דעם, וואס די לאדזער האנדעלס-קאמער דארף זיך ארויסזאגען אין דער פראגע אין משך פון 14 טעג, שטעלט די האנדעלס-קאמער די קליינהענדלער-ארגאניזאציעס אין לאדז א רייה פראגען, וואס זייער ענטפער האבען דעם צוועק קלארצושטעלען די בעציהונג פון די פעראיינען צום פראיעקט וועגען אונטערנעהמען אנ'אקציע מכח דעם ענין.

דער קאנטינגענט פון אומזאץ-שטייער פאר די בעזונדערע קליינהענדלער-צווייגען זאל ארומנעמען, ווי ס'איז פארציעהן, די קליינע אונטערנעהמונגען פון דריטע און פירטע האנדעלס-קאטעגאריע.

די חזנות-פראגע אין לאדז

אלטשטעטישע שוהל וועט אויף שבועות האבען א דערוויילינגע חזן.

(ג) די חזן-פראגע אין דער אלט-שטעטישער שוהל האט ווידער ארויס-גערופען א שטורם. ס'זענען שוין גע-הערט געווארען 8 חזנים, וועלכע האבען בעוויזען „וואס זיי קענען" אבער קיין רעזולטאט איז נאך נישטא.

דאס האט בעוואויגען די גבאים, זיי זאלען זיך ווענדען צום קהלה-פרעזעס מינצבערג מיט דער פאדערונג צו פער-זארגען די אלט-שטעטישע שוהל מיט א חזן אויף שבועות. די דעלעגאציע האט געבעטען בעזוכט דעם פרעזעס, וועלכער איז נאכגעקומען די ביטע פון די מתפל-לים, און טעלעגראפירט קיין סמרו (גאליציען) נאכ'ן חזן קעסלער.

היינט אנ'אפצייכען-טאג

לטובת „בית היתומים" (זגערזשער 40)

אויף די לאדזער גאסען וועט היינט פערקויפט ווערען אנ'אפצייכען לטובת דעם בית-היתומים (זגערזשער 40). דאס דאזיגע בית היתומים געהער צו די געצעהלטע יודישע ערציהונגס-אנשטאל מען אין אונזער שטאט, וואס שטעהט אויף דער געהעריגער הויך פון זיינע אויפגאבען. ס'איז צו ערווארטען, אז די יודישע בעפעלקערונג וועט היינט ווארים אונטערשטיצען דעם בית היתומים. און גערן קויפען דעם אפצייכען.

אמיליאן דאלאר

שפאנענדער ראמאן פון היינטיגער צייט

(9-טע פארטזעצונג)

— מאקסים בערגער איך טראג זיך איבער קיין ניצעא. איהר וועט זעלבסט-פערשטענדליך בעקומען מיין נייע אדרעס ביטע, אט האט איהר אנ'אוואנס אויף אייער האנאראר — 500 גאלד-פראנק.

— איך דאנק אייך זעהר, הער בערגער...

— צום ווידערזעהן, מיסטער קלוי. איך האף בקרוב צו קריגען ידיעות פון אייך!

— איהר וועט זיין צופרידען.

אין אוועגד איז מאקסים אוועק אין קאסינא און אריין אין שפיל-זאל. עס איז נעגאנגען מזלדיג, ער האט דאס געווינס איבערגעלאזט אויפ'ן שווארצען. געווינענדיג ס'ערשטע מאל פינף הונדערט פראנק, האט ער צווייטע מאל געשטעלט טויזענד פראנק. געווינענדיג ווייטער. האט ער ווידער געשפילד אויף טאפעלט. ער האט איצט בעהאט אויסערגעוועהנליך מזל. ער האט זיך ארומגעקוקט זויכענדיג ערנסט, עמיצען, אבער דעם וועלכען ער האט געזוכט, האט זיך נישט געפונען צווישען די שפילער, צום פערצעהנטען מאל איז ארויס שווארץ. עס האט זיך איהם געדאכט, ווי ער וואלט היינט פערמאגט עפעס א געהיימניספולע קראפט ווי ער וואלט פעהיג געווען צו ענדערן די בעוועגונגען פון באלעמל, וואס האט זיך געקויקעלט אויפ'ן גרינעם רולעטקע-טיש.

עס איז איהם איינגעפאלען צו ווארפען אויף זערא הונדערט פראנק. עס איז געווען דער לעצטער צוג. דאס באלעמל איז געפאלען אויף זערא און ער האט אויסגעוואונען דרייסיג מאל אזוי פיל.

מיט א שמייכעל האט ער אריינגערוקט אין די הויזען די צעריבענע באנקנאטען. פלוצלונג האט ער נישט ווייט פון זיך בעמערקט די צוויי געהיים-אגענטען, ווי וואס ער האט בעמערקט דעם נעכטיגען אווענד. ער האט צו זיי בעגריסט מיט א שמייכעל זיי האבען איהם צוריקגעענטפערט מיט א גרוס, און אויף זייערע פנימער האט זיך געמאלט פערוואונדערונג און דרך ארץ.

צווייטעס קאפיטעל.

א מיליאן דאלאר איז דער טאש.

מאקסים האט זיך דערמאנט, אז אין א געוויסען ווארימען, זוניגען פארמיטאג האט ער בעגעגענט אויף דער פראמענאדע דע אנגלעיס און אויף דע קוועי דע מידי אין דער שטאט ניצעא אנ'עלטערן, עלעגאנטען הער, מיט וועלכען ער איז היינט איינגעשטיגען אין פאריזער צוג און וואס מיט דעם זעלבען זיצט ער יעצט אין איינאונדערזעלבען וואגאן ער האט אבער קיינמאל נישט געזעהן די עלעגאנטע דאמע מיט שניי ווייסע האר, ראזע באקען, און גרויסע, קויל-שווארצע אויגען, וואס האבען שטארק גישט געפאסט אין פנים פון דער דאזיגער עלטערע פרוי, וועלכע איז געזעסען מיט א קליין הינטעל אויף די קניע בעגען איבער דעם עלטערן הער.

מאקסים האט געקוקט דורכן פענסטער, אין וועלכע עס האט געקלאפט דער רעגען, וואס האט נאס געמאכט די פעלדער און וועלדער. דאס געפיהל, אז עס קומט אן דער הערבסט, ווען אלץ אין דער נאטור איז אומעטיג און טריב, און באלד דערנאך דער ווינטער, האט איהם אריינגעברענגט אין א טרויעריגער שטימונג.

— אייער פנים, פרוי גרעפין, איז ענליך צום געזיכט פון מאדאם טאילען, — האט ער דערהערט לעבען זיך דאס קול פון עלטערן הער.

— מען האט מיר דאס שוין עטליכע מאל געזאגט, — האט די דאמע גע-ענטפערט.

— האט איהר נאך שוועסטער, ברידער?

— מיר זענען געווען זעקס שוועסטערן.

— אך, דאס איז זעהר שעהן. עס איז נישטא עפעס פרעכטיגערס, ווי א גרויסע משפחה. איך אליין האב בלויז איין שוועסטער אנ'אלמנה. אין מיין איינזאמקייט פייניגען מיך כסדר געדאנקען וועגען טויט. איך, בין פולשטענדיג איינזאם. איך האלט עס פאר דעם ערגסטען גורל. וואס קען נאר געבען אויף דער וועלט. קענט איהר דעם בעריהמטען מאלער רענאאר? ער האט געמאלט דאס פארטרעט פון פירשט איזורעי בעת ער איז געלעגען אויפ'ן טויטען-בעט, און לויט דעם ווי דער קינסטלער האט מיר דערצעהלט, ווייס איך, ווי אזוי דער פירשט איז גע-שטארבען. מען האט דעם קינסטלער אריינגעפיהרט אין צימער פון שטארבענדיגען און דארט האט מען אויפגעשטעלט דאס געשטעל צו מאלען. ער האט געמאלט צוויי שעה. נאכדעם, ווי די צוויי שעה זענען אוועק, איז געקומען איינס פון דעם פירשטס איינינקלעך, און שפעטער זיין איינציגער זוהן. ביידע האבען געזאגט א תפילה, אפ-געווישט עטליכע טרעהרען און אוועקגעגאנגען. נאך זיי איז שוין קיינער נישט גע-קומען. און ווען דער קינסטלער האט פערענדיגט זיין סקיץ, האט זיך קיינער נישט געפונען, וואס זאל איהם ארויספיהרען פון צימער. ער האט אליין געמוזט ארויס-קריגען זיך דורך א גאנצער רייה לעדיגע, פוסטע, פינסטערע סאלאנען. צום סוף האט ער געטראפען דעם גרויען אלטען קאמערדינער ביים אויסגעברענטען קאמין, אויף וועלכען עס האבען געלויכטען אין א גאלדענעם לייכטער צוויי ליכט... אזוי איז געשטארבען דער פירשט אחרעי...

— מיך וועט אזא גורל נישט טרעפען, — האט מאקסים געטראכט, אנגעמענדיג אויף די ליפען א ציניזשען שמייכעל... דער גורל וועט מיך נישט לאזען פריה אלט ווערען און שטארבען איינזאם. אדרבא איך ווייס זיכער, אז אין דער שעה פון מיין טויט וועל איך האבען געזעלשאפט... עמיצער וועט זיך געפונען נעבען מיר...

אויף דער סטאציע טולאן איז דאס בראהע פארל, ביידע עלטערע מענשען, אויסגעשטיגען. אבער נישט לאנג האט זיך מאקסים געפונען אליין אין וואגאן, עס האט זיך אריינגעזעצט עפעס איינער א מאנספערשוין, וואס האט פערנומען אנ'ארט געגען איבער איהם און האט דוקא געוואלט אנהויבען מיט איהם א געשפרעך, פונקט ווי ער וואלט נישט געקענט לאנג זיצען אויף איין ארט און שווייגען. דערציהענדיג, אז דער נייער פאסאזשיר וויל דוקא אנהויבען מיט איהם א געשפרעך האט מאקסים פערשטעלט דאס פנים מיט א צייטונג, ווייל ער האט געהאט אנ'עקעל צו בעקענען זיך מיט מענשען בעת'ן פאהרען אין צוג. אבער בעת ער האט בערך אין א שעה ארום געפרווט פערראויכערן א פאפיראס, האט ער נישט געקענט שטערען, אז דער מאן, וואס איז געזעסען געגען איבער איהם, זאל צו איהם אויס-שטרעקען א זאפאלקע; ער האט פערראויכערט אין איהר די פאפיראס, און יענער האט באלד אנגעהויבען צו רעדען.

די אייזען-באהן איז באמת א פיינע ערפינדונג! — האט דער אומבעקאנטער גענומען פלוידערן. זיין רעדען איז דערמייל געווען בלויז א מאנאלאג, ווייל מאקסים האט נישט צוריקגעענטפערט און ווייטער געשוויגען, פונקט ווי פריהער. — מען זיצט זיך בעקוועם אין א קופע פון ערשטען קלאס אויף ווייכע, עלאסטישע קישעלעך און מען זעהט דורכ'ן פענסטער שענע נאטור-בילדער...

(פארטזעצונג קומט).

לאדזשער „טאז“ מוז מיט אייגענע מיטלען אויסהאלטען זיינע אנשטאלטען

בעשלוס זיך צו ווענדען צו דער מ׳זבט און צו דער געזעלשאפט װעגען הילף.

• (ג) זינט דער „רושאינט“ האט אנטהויבען פערקלענערן די סובווענצען פאר לאדזשער „טאז“, איז ביי דער געזעלשאפט אויפגעשוואומען די פראגע װעגען אויסהאלטען אויף איינענעם חשבון, די בעראטונגס־שטעלען פאר מוטער׳ס, די מילך־קיכען א. א. וואס זענען ביז דאן אויסגעהאלטען געװארען פון די אויסלענדישע געלדער.

די פראגע איז איצט געװארען זעהר אקטועל נישט בלויז ביי לאדזשער „טאז“ נאר ביי אלע 58 „טאז“־ארגאניזאציעס אין גאנץ פוילען, וואו עס געפינען זיך העכער 300 בעראטונגס־שטעלען, אמבולאטאריום׳ס, מילך־קיכען א. ד. גל, וואס שלינגען איין א בודזשעט פון 3 מיליאן זל.

צוליב דעם וועט דעם 30 יוני און 1. יולי פארקומען אין ווארשא א צוזאמענפאהר פון אלע „טאז“־אפטיילונגען אין לאנד. לאדזשער „טאז“ שיקט ארויס די דעלעגאטען ד״ר גאלדמאן, ד״ר שוויג, פרוי ד״ר מארגאליס און ק. קאבאקער.

כדי און לאדז צו רעאליזירען דעם פלאן פון אויסהאלטען די בעראטונגס־שטעלען און מילך־קיכען פון „טאז“, וועט ארויסגעלאזט ווערען ספעציעלע אויפרופען צו דער געזעלשאפט, ווי אויך צו דער וואיעוואודזטווא, צום מאגיסטראט און צו דער קהלה מכח אונטערשטיצען און פערפעסטיגען די עקזיסטענץ פון די העלפס־נוצליכע אנשטאלטען.

היינט אלגעמיינע פערזאמלונג פון זשורנאליסטען־סינדיקאט.

(—) היינט 6 אװענד קומט פאר אין לאקאל פון דער מזרח־אגענטור זאכאדניא 82, אנ׳אויסערגעוועהנליכע פערזאמלונג פון לאדזשער זשורנאליסטען־סינדיקאט. אויף דער טאג־ארדנונג שטעהט די פראגע וועגען דער זומער־רעדוטע פון דער פרעסע.

פון דער האנדעלס־קאמער

געװעהלט נאכט. איז פארגעקומען א פערוואלטונגס־זיצונג פון דער האנדעלס קאמער, וועלכע האט געדויערט גאנצע 3 שעה.

אויף דער זיצונג זענען בעטראכט געװארען א גאנצע רייה פראגען, צווישען אנדערן איז בעשלאסען געװארען צו שאפען פאלגענדע 5 קאמיסיעס: א ווירטשאפטליכע, פאר עקספארט, פאר שטייערן, פאר קרעדיט, א יורידישע און א וויסענשאפטליכע קאמיסיע.

אלס ה. פרעזעס איז אויסגעוועהלט געװארען העגריק בארטשינסקי.

פרייטאג קומט פאר א זיצונג פון דער סטאטוט־קאמיסיע.

א ציגעל איז האפ

פון אנ׳אלטער יודישער פרוי

(—) בײם הויז נומער 16 קאמיענא איז אראבגעפאלען א ציגעל פון א באלקאן און געטראפען אין קאפ פון דער אלטער יודענע שרה קליין פון קאמיענא 1, וועלכע איז גראד פערביי־געגאנגען. צו דער אלטער פרוי האט מען גערופען ארויסרופען פאגאטאוויע.

— ביים רוג אגראדאווא און צמענטארנע האט נעלטען א פערד א בים געטון דעם 16 יעהריגען יאן פארגוסקי אגראדאווא 64. די פאגאטאוויע האט איהם געגעבען הילף.

אנגעפאנגען מיט פערקויפען צייטונגען און איצט א בערימטער טוער אין אמעריקא

(ענדע פון זייט 3).

שטאאטען און קאנאדע.

איך האב חתונה געהאט אין 1904 מיט פר״ל פאולא קאהן פון דעטראיט, און די גאנצע צייט פון אונזער צוזאמענלעבען האבען מיר א סך געדייזט איבער אלע טיילען פון דער וועלט. דער אויסברוך פון דער מלחמה אין 1914 האט אונז מיט א סך טויזענדער אנדערע אמעריקאנער פערכאפט אין אייראפא און דעמאלט האב איך געהאט די געלעגענהייט צו שליסען מיין ערשטע בעקאנטשאפט מיט׳ן איצטיגען אמעריקאנער פרעזידענט הובער.

אזוי לאנג ווי איך בין געבליבען אין אייראפא, האב איך געטון וואס איך האב געקענט צו העלפען די געליטענע אוים׳ן פלאץ. ווען איך בין צוריקגעקומען קיין אמעריקא, האב איך זיך אריינגעווארפען אין אלע ארבייטען, וואס האבען זיך אנגעהויבען אין צוזאמענהאנג מיט דער הילף פאר די מלחמה - געליטענע. דאס האט שוין דעמאלסט אויך איינגעשלאסען די יודישע הילפס - ארבייט, אבער בלויז אין לאקאלען מערנעם.

אין 1916 בין איך צוזאמען מיט מיין פערשטארבענער פרוי ווידער אוועקגעפאהרען. מיר האבען בעזוכט יאפאן און כינא און זענען אנגעקומען צוריק אין 1917, פונקט אין צייט, אז איך זאל מיט מיין גוטען פריינד דזשעקאב בילי־קאף קענען איבערנעמען א טייל פון דער ארבייט אין דעם ערשטען גרויסען יודישען „קאמפיין“ צו העלפען די מלחמה־געליטענע אונטער בילי־קאף׳ס פיהרערשאפט.

דאס איז געווען מיין ערשטער וויכטיגער קאנטאקט מיט די ניו־יארקער ארגאניזאציעס און האט געבראכט דערצו, אז איך בין שפעטער ארויסגערופען געווארען פון דעם פערשטארבענעם יעקב ה. שיף צו העלפען אנפירען די ערשטע גרויסע זאמלונג אין ניו־יארק. דאס איז געווען דעמאלט, ווען די „אמעריקען רעליף קאמיטע“ האט געשאפען די סומע פון פיר מיליאן און 500 טויזענד דאל.

יאהר נאך יאהר, האב איך זיך ווידער אומגעקעהרט קיין אייראפא צו בעזוכען די געליטענע לענדער, בעזונדערס די לענדער מיט א געדיכטער יודישער בעפעלקערונג. איך בין איננאנצען דורכגעזאפט געווארען מיט די יסורים פון אונזער פאלק.

אין 1924 איז מיין פרוי געשטארבען און אין הערבסט פון זעלבען יאהר האב איך זיך אוועקגעלאזט אויף א רייזע ארום דער וועלט. בײוואוינענדיג אויך אנב די ערעפנונג פון העברעאישן אוניווערזיטעט אין ירושלים. איך בין געוועזן אין רוסלאנד. בעזוכט צום צווייטען מאל די יודישע קאלאניעס און געזעהען דעם חלוק אין זייער אויפבוי פון דעם ערשטען מאל ווען איך האב זיי בעזוכט. דאס האט געבראכט צו דער דעפעשע, וואס איך האב דעמאלסט געשיקט צו פעליקס מ. ווארבורג וועגען מיינע איינדריקען פון דער קאלאניזאציע אין רוסלאנד און צו דעם אנפאנג פון דעם גרויסען „קאמפיין“ פאר דער יודישער קאלאניזאציע, וואס ווערט ערשט איצט געענדיגט.

היינט פרעמיערע!! מעכטיגער עראמטישער פילם
„די הייראט“
BRYGIDA HELM
— אין די — הויפט־ראלען:
דער נאהענטסטער פראגראם: „דער באנדיט“
קינא ZACHĘTA 26 זגערזשער 26

Lekarz-Dentysta צאהן־ארצט M. Karabanow זגערזשער 31, טעל. 59-09.

ד״ר לודוויג פאלק ספעציאליסט פאר ... נאווראטא 7, טעל. 28-07.

DYREKCJA Szkoły Przemysłowej Tow. Szerz. Ośw. i Wiedzy techn. wśród żydów w ŁODZI, Pomorska 46/48.
מאכט בעקאנט, אז איינשרייבונגען פון קאנדידאטען אויפ׳ן 1 קורס פון די אפטיילונגען מעכאנישע, עלעקטראטעכנישע, וועבעריי ווערען אנגענומען, ווי אויך אלע ארט אינפארמאציעס ערטיילט די קאנצעלאריע פון דער שולע יעדען טאג פון 10 ביז 14.

בעקאנטמאכונג.
דער בעקאנטער כשר׳ער רעסטאראן פון ברידער קרעל, וואס צייכענט זיך אויס מיט זיינע שמאקהאפטע מאכלים מאכט דערמיט בעקאנט, אז ס׳איז ערעפענט געווארען אויפ׳ן זומער פאר דער בעקוועמליכקייט פון ג׳ פובליקום א רעסטאראן א.נ.
„גארטען־רעסטאראן“ (פריהער אקאטשי־מער גארטען) —
זאכאדניע 2, וואו עס ווערט ארויסגעגעבען טעגליך פרישטיקס מיטאגען און אווענדברויטען צו ביליגע פרייזען. שנעלע בעדינונג. רעעלע בעהאנדלונג. קומט און איבערצייגט אייך!
דער רעסטאראן געפינט זיך אונטער דער שטענדיגער אויפזיכט פון ברידער לוי און אליהו קרעל.
בעמ.: איינגאנג אויך דורך אגראדאווא 9.

לאמבארד א ליציטאציע
די ווארשאווער לייה־אקצ.־געז. אויף בעוועגליכע משכנות אפטיילונג אין לאדז, זאכאדניא 31
מאכט בעקאנט, אז ד. 19, 20 און 21. יוני 1929 וועלען ווערען פערקויפט דורך א עפענטליכע ליציטאציע די אין זיין צייט נישט־פראלאנגירטע משכנות. די פראצענט דארפען איינגעצאהלט ווערען פאר׳ן
14־טען יוני 1929
ווייל נאכ׳ן דאזיגען טערמין וועלען די משכנות־איינלייגער מוזען צוצאהלען די קאסטען פון דער מלוכה׳שער פראביר־אנשטאלט פאר דער דורכגעפיהרטע פרובען־פעסטשטעלונג. די ליסטע פון די נומערן פון די משכנות, וואס אונטערליגען דעם פערקויף, וועט ווערען פערעפענטליכט אין „קורייער לודזקי“ און עס וועט אויסגעהאנגען ווערען אין דער ביורא זאכאדניא גאס נומער 31.

Chorzy czytajcie!

נישט לאנג ארויס פון דרוק א בעלערענדיג ווערק
אין דעם בוך ווערען ארומגערעדט, אויפ׳ן גרונט פון פיל־צאהליגע און פיל־יעהריגע ערפאהרונגען, די אורזאכען פון ענטשטעהען און די מיטלען צו היילען נערוועז־ליידענדע. די דאזיגע געזונדהייטס־עוואנגעליע שיקען מיר יעדען איינעם אומזיסט, ווער ס׳ווענדעט זיך נור לויט׳ן אונטען אנגעוויזענעם אדרעס. טויזענטער דאנק־בריף בעשטעטיגען, די אויסערגעוועהנליכע ווירקזאמקייט פון די מיטלען, וועלכע עס ווייזט אן, די איינציגע פון דעם מין אומדערמידליכע, געזונטהייטס־פארבעסערנדע ארבייט לטובת דער ליידענדער מענשהייט. ווער ס׳געהערט צו דעם גרויסען שיכט נערוועז־קראנקע, ווער ס׳ליידט אויף צעשטרייאונג, שרעק פאר׳ן רוים, שוואכען זכרון, נערוועז־וועהטאג אין קאפ, שלאפלאזיגקייט, מאגען־אויפטרייסלונגען, צו־שטארקע פילבארקייט, וועהטאג אין די סטאוון, אלגעמיינע אדער טיילוויזע קערפער־שוועכע, אדער קראנקהייטס־דערשיינונגען
דער דארף זיך בעזארגען מיט מיין ביכעל, וואס ברענגט דערלייזונג.
ווער ס׳לייענט עס דורך אויפמערקזאם, דער בעקומט מוט און זיכערקייט, אז ס׳איז מעגליך א זיכערער וועג צום געזונט און לעבענספרייד. שלעפט נישט אפ און שרייבט גלייך היינט צו
Ernst Pasternack, Berlin S. O. Michaelkirchplatz 13 Abt. 342.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט־קראנקהייטען און מענער־שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועז־קראנקהייטען.
קווארץ לאמפ־עלעקטרישע הייל־קאבינעט־קאסמעטיק
טעטיג פון 8 א זייגער ביז 9 אווענד
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג
בעזונדער ווארטע צימער פאר פרויען
וויזיט 3 זלאטעס

לעטשניצע
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
און צאהן־ערצטליכער קאבינעט
17 זגערזשער 17, טעל. 16-53.

ד״ר ראמאווסקי	נאז־, האלז, אויערן־קר.	1–10, 2–3, 7–6
ד״ר יוסטמאן	נערוועז־קראנקהייטען	12–
ד״ר רוזשאנער	הויט און געשלעכטס־קר.	10–11, 1–2
ד״ר ראזענצווייג	קינדער־קראנקהייטען	10–1, 2–5
ד״ר פאטיערני	תרויעס, און געבורטס־הילף	12½–1, 5–6
ד״ר גאלדשטיין־פאלאק	אויגען־קראנקהייטען	1–7, 7–8
ד״ר קאנטאר	אינערלישע קראנקהייטען	1–, 4–
ד״ר ווינבערג	מאגן־, ספעצ. הערץ, לונגען	11–1, 6–7
ד״ר מזופסע	רענטגען	12–10, 6–4
צאהן־ארצט א. גראדזענסקי / צאהן־ארצט נ. ראזעס	צאהן־ און מויל־קרענק.	3–9, 3–9

אינסטליכע העהנזאנע־בצאהלונג. פאציענטען מעלדען פר דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען־אינסטיטוט
קווארץ־לאמפ, דיאטערמיע און עלעקטרא־פיזישע קאבינעט.
וויזיטען אין דער שטאט. עפען אויך זונטאג.
אלע ארט מעדיצינישע אנאליזען. — קורסען פאר שטאמלערי אימפונגען געגען שמאלאקסינע.

ערצטליך־קאסמעטיש־קאבינעט.
פרל. מ. מארקוס נעמט אן פון 7-5 אווענט.

2 פראנט־צימערן
אויפ׳ן ערשטען שטאק מיט א בעזונדערן איינגאנג, פאסענד פאר א סקלאד, ביורא אדער אויף א קאנצעלאריע פאר אנ׳אדוואקאט פון זאפארט איבערצוגעבען. צו ערפאהרען צעגעלניאנא 25, ביים ווירט ביז 12 א זייגער — טעל. 87-26.

3 קעלער־רוימען
אויף קאנסטאנטינער 43
פאסענד פאר א פאבריקס־לאקאל פון זאפארט צו פערמיטען. צו ערפאהרען ביי ה. סקאסאווסקי, נאוואמיעסקא 29, פראנט 1־טער שטאק.

וויכטיג פאר דאמען!
פאר נאר 2.50 זל.
מאכע איך די עלעגאנטסטע דאמען־היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלטעסטע היטע איבערארבייטע איך אויף גענצליך ניי. געדענקט די אדרעס:
23 זאוואדזקא 23
אין הויף, 2־טען איינגאנג, לינקס פארטער.
„TOLA“

קנה חכמה קנה בינה ואל תט מאמרי פי
אז דו דארפסט ערלעדיגען סאנראווע זאכען זאלסט דו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא
17 פיעטריקאווער 17
52 זאכאדניא 52
אז תלך לבטח דרכך
ווייל אין ביורא ביי ה׳ מאנעלא ווערט געוויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלע סאנדאווע זאכען, ביטעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, קארנע און ציווילע אפעלאציעס, אדוואלאניעס אונטערציזיעס, ספעציאליסט פון שותפות־אקטען, איבערזעצונגען אין אלע שפראכען
מיט אכטונג
י. מאנעלא פיעטריקאווער 17
דורכגאנג זאכאדניא 52

קוואליפיצירטע
נעהערינס
צו טריקא־וועש און א אויספערטיגערין ווערט פון זאפארט געזוכט. קריבוס, נאוואמיעסקא 26

לאמפען
פיר שפייזע־צימער סאלאן־קאבינעט שלאף־צימער
קויפט זיך אמבעסטען און פאבריקס־לאגער ביי
Sz. P. Szmalewicz
פאלודניאווא 8,
טעל. 39-64
ווערען אנגענומען רעפעראטורען אומארבייטונגען, אקסידירען.

וויכטיג פאר די, וואס פאהרען אויף אורלויב!
ווילט איהר אייער אורלויב גוט פערברענגען? ווילט איהר האבען אנגענעהמע געזעלשאפט? פאהרט אויף אפרוה נאר אין בעוואוסטען
פענסיאנאט
„WYGODA”
St. GŁOWNO, Polenice. Wila Misiaka obok Nowego Otwocka w lesie
גרויסע זוניגע צימערן, כשר׳ע, היגיענישע קיך, שעהנע געגענד.
קאנקורענץ־פרייזען — 30% ביליגער ווי איבעראל;
בעמערקונג: בעטגעוואנד איז נויטיג מיטצוברענגען.
צו ווענדען זיך דירעקט צו פרוי אפעל אין פענסיאנאט „וויגאדא“
אין לאדז ערטיילט אויסקונפט: אפעל, זאוואדזקא 23, אין הויף, 2־טען איינגאנג, לינקס, פארטער.
פאר יונגע לייט און קורארטען —

אבאנאמענטס־פרייז: פאר א חודש אין פוילען 6 זל., אין פראנקרייך און בעלגיען — 20 פראנק, אין אנדערע לענדער — 1,25 דאלאר. אנאנסען־פרייז: פאר א מילימעטער־שורה פארן טעקסט 1 גראשען, ... אין טעקסט 40 גר., ... 100% ... 50% ...

Redaktor-wydawca E. Hamburski

Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 18